

tillväxt
verket

Framtidens företagare

Entreprenörskapsbarometern

2016

Tillväxtverkets publikationer

finns att laddas ner som pdf
på tillvaxtverket.se/publikationer.
Där finns även material som gavs ut av Nutek.

© Tillväxtverket

Stockholm, november 2016
Info 0672
ISBN 978-91-87903-82-3 /digital
Produktion: Ruth

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Olof Dunsö, olof.dunso@tillvaxtverket.se
Jan Persson, jan.persson@tillvaxtverket.se
Telefon, växel 08-681 91 00

Förord

Tillväxtverkets vision är ett Sverige med fler företag som vill, kan och vågar. Kunskap, nätverk och finansiering är våra viktigaste verktyg för att nå dit.

Med *Entreprenörskapsbarometern 2016* fördjupar vi kunskapen om människors syn på företagande. Undersökningen visar till exempel vilka för- och nackdelar personer ser med att vara företagare, hur många som tror att de skulle klara av att starta företag samt vet vart man vänder sig för att få information om att starta företag.

Entreprenörskapsbarometern 2016 är Sveriges mest omfattande attitydundersökning om inställningen till att starta och driva företag. Undersökningen har genomförts sju gånger tidigare sedan 2003. 10 300 personer i arbetsför ålder (18–70 år) har i år svarat och det digra materialet gör det möjligt att bryta ned resultaten på ålder, kön, utländsk och svensk bakgrund samt på län.

Resultaten från *Entreprenörskapsbarometern* är viktiga för Tillväxtverket och andra som har till uppgift att främja entreprenörskap. Undersökningen kan användas för att utveckla metoder och verktyg för en framgångsrik politik. Den är också ett stöd vid arbetet med specifika målgrupper.

Rapporten har skrivits av Jan Persson och Olof Dunsö. Olof Dunsö och Martin Daniels har gjort de statistiska bearbetningarna. Vi tackar alla som på olika sätt har bidragit till denna rapport.

Gunilla Nordlöf, generaldirektör

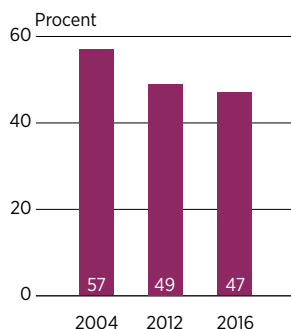
Sammanfattning

I denna inledande del sammanfattar vi undersökningens huvudsakliga resultat för att ge en övergripande bild av attityderna till företagande i Sverige. Resultaten delas upp på kön, bakgrund och ålder, där likheter och olikheter mellan grupperna redovisas på en övergripande nivå. Avslutningsvis ger vi förslag på vad som kan göras för att förbättra attityderna till företagande i Sverige.

Resultaten i korthet

KAN TÄNKA SIG BLI FÖRETAGARE

Andel av befolkningen i åldern 18-70 år som kan tänka sig att bli företagare.

I *Entreprenörskapsbarometern 2016* har vi undersökt attityder till företagande utifrån olika angreppssätt. Först ställde vi frågan om de svarande skulle kunna tänka sig bli företagare. Nästan halva Sveriges befolkning i arbetsför ålder (47 procent) svarade då att de skulle kunna tänka sig detta.¹ Denna andel ligger på ungefär samma nivå som år 2012, men lägre än år 2004. Det är viktigt att komma ihåg att frågan är bred och generell till sin karaktär och att det inte finns några andra svarsalternativ än ja och nej.

För att få en tydligare bild av hur många som ser företagande som ett mer attraktivt alternativ än att vara anställd har vi även ställt en fördjupad fråga till de som kan tänka sig att bli företagare. De har fått svara på frågan vad de helst skulle vilja vara i sitt yrkesliv; företagare, anställda eller kombinatörer². Det visar sig då att 32 procent i denna grupp helst vill vara företagare, medan 32 procent helst vill vara anställda och 34 procent helst vill vara kombinatörer.

Räknar vi detta som andel av hela befolkningen i åldern 18-70 år, blir resultatet att 31 procent helst vill vara företagare i någon form, antingen som huvudsaklig sysselsättning eller som kombinatör³. Samtidigt vet vi att det bara är 9 procent av befolkningen i arbetsför ålder som idag har företagande som huvudsaklig sysselsättning. Det är alltså betydligt fler som säger att de helst vill vara företagare än som är företagare idag (se figur 1).

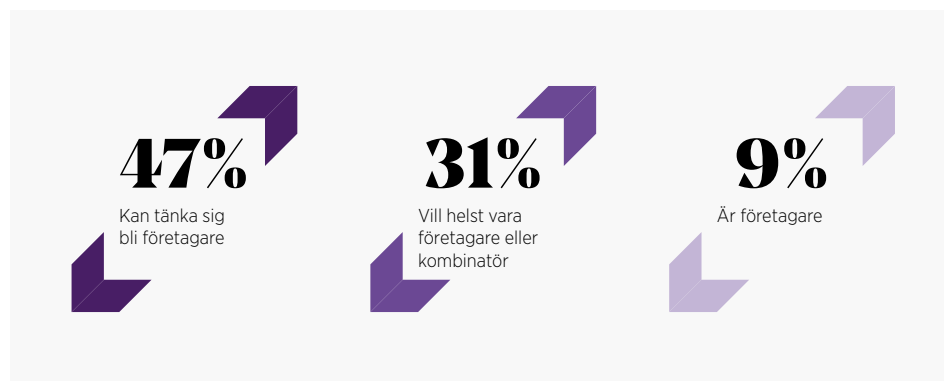
¹Räknat som andel av de som inte har företagande som huvudsaklig sysselsättning.

²Både anställd och företagare.

³Eftersom alternativet *både anställd och företagare*, det vill säga kombinatör, saknades i tidigare undersökningar, är det svårt att jämföra denna andel över tid. Man kan dock slå fast att det rör sig om en viss minskning jämfört med år 2012, i och med att 32 procent då uppgav att de helst ville vara företagare. Däremot är det svårt att säga hur stor denna minskning är.

FIGUR 1

Relationen mellan att kunna tänka sig att bli företagare, att helst vilja vara företagare eller kombinator och andelen som är företagare.

Denna skillnad kan förklaras på olika sätt. En del av förklaringen berör sådant som det offentliga kan vara med och påverka, exempelvis lagar och myndighetsregler, utformningen av socialförsäkrings- och trygghetssystemen samt den allmänna kunskapen om företagande och kännedomen om vart man kan vända sig för att få mer information.

Andra förklaringar är mer kopplade till individen där många helt enkelt saknar en affärsidé, tycker riskerna är för stora eller inte är beredda att genomgå de yrkesmässiga förändringar som krävs för att starta ett företag. Sammantaget visar resultaten att steget från att ha en positiv attityd till företagande till att verkligen starta företag är långt.

För- och nackdelar med företagande

Bland de som kan tänka sig att starta företag är de två främsta drivkrafterna för att starta företag bättre möjlighet till *personlig utveckling och förverkliga idéer* samt *möjligheten att tjäna mer pengar*. Även de som redan är företagare anser att *personlig utveckling och förverkliga idéer* är den viktigaste drivkraften, men anser att utrymme för *självständigt arbete* väger tyngre än *möjligheten att tjäna mer pengar*.

De som kan tänka sig att bli företagare lyfter fram *mindre trygghet* samt *ekonomisk osäkerhet* som de största hindren för att starta och driva företag. Företagarna lyfter i högre utsträckning än andra fram *många och krångliga regler* som ett hinder. Företagare med utländsk bakgrund ser rent allmänt större hinder än företagare med svensk bakgrund för att starta och driva företag.

Generellt sett är det fler bland de som *inte* kan tänka sig att starta företag som instämmer helt i att olika faktorer utgör hinder för företagande. Detta är rimligtvis en viktig förklaring till att de inte kan tänka sig att bli företagare.

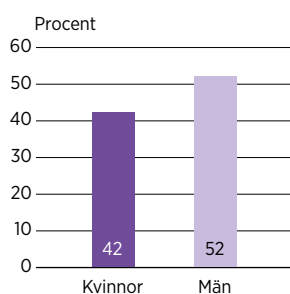
De som är mest positiva till hur förutsättningarna för att vara företagare har utvecklats de senaste åren är de som inte är företagare, men som kan tänka sig att bli det. I denna grupp är det betydligt fler som anser att förutsättningarna

har förbättrats än som anser att de har försämrats. Bland företagarna själva däremot är det tvärtom, det vill säga att det är fler som anser att förutsättningarna har försämrats än förbättrats. Merparten i samtliga grupper anser dock att förutsättningarna är oförändrade.

Resultat utifrån kön, ålder och bakgrund

Resultaten från undersökningen visar att det fortfarande finns stora skillnader mellan olika grupper när vi jämför attityderna till företagande. I följande avsnitt går vi igenom vad som är utmärkande för de olika grupperna och kommenterar skillnaderna.

KAN TÄNKA SIG ATT STARTA FÖRETAG

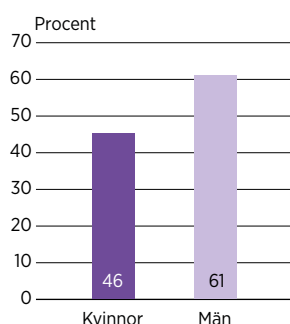

Män och kvinnor

Resultaten från undersökningen visar att en större andel män än kvinnor skulle kunna tänka sig bli företagare. Likaså är det fler män av de som kan tänka sig att bli företagare som svarar att de helst skulle vilja vara företagare i sitt yrkesliv, 37 procent jämfört med 27 procent för kvinnor. Tittar vi på andelen som helst vill vara kombinatörer är dock bilden den omvända. Bland kvinnorna är det 38 procent som helst vill vara kombinatörer jämfört med 32 procent bland männen. Jämför vi med hur stor andel av de sysselsatta som idag är företagare, ser vi också att det är vanligare att män är företagare i Sverige.

När det gäller kunskap om företagande är det en större andel män som upplever att de känner till vad som krävs för att starta företag och fler män vet vart de kan vända sig för att få information om att starta företag.

KÄNNER TILL VAD SOM KRÄVS FÖR ATT STARTA OCH DRIVA FÖRETAG

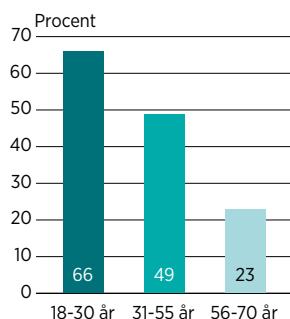
Om vi tittar på hur män och kvinnor skulle vilja driva sitt företag ser vi en del mindre skillnader. Kvinnor vill i något högre utsträckning starta företaget tillsammans med någon annan. Samtidigt är det ungefär lika stor andel män och kvinnor som vill driva företag med anställda. Störst är skillnaden när det gäller i vilka branscher kvinnor och män kan tänka sig starta företag inom. Både kvinnor och män vill starta företag inom de branscher där det egna könet är överrepresenterat. Ett exempel på detta är att betydligt fler kvinnor än män kan tänka sig starta företag inom *Vård och omsorg*, medan förhållandet är det motsatta inom *Data och IT*.

Åldersgrupper

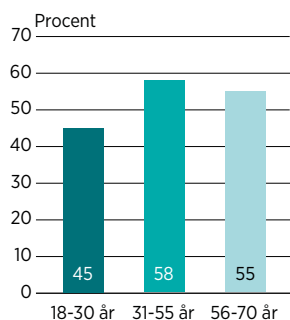
Skillnaderna är stora mellan personer i olika åldrar. Unga personer (18–30 år) kan tänka sig bli företagare i betydligt högre utsträckning än medelålders och äldre. Andelen av de som kan tänka sig att bli företagare, som helst vill vara företagare, är ungefär lika stor i alla tre åldersgrupperna. Däremot är andelen medelålders (31–55 år) som helst vill vara kombinatörer högre än i övriga åldersgrupper. Andelen företagare av de sysselsatta är betydligt lägre bland unga personer än i de två andra åldersgrupperna.

När det gäller kunskap om företagande är det färre unga personer som upplever att de känner till vad som krävs för att starta företag. Personer i åldern 31–55 år är de

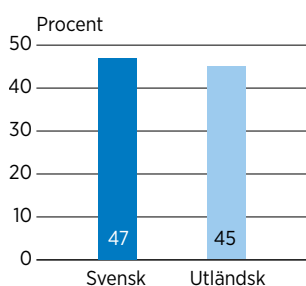
**KAN TÄNKA SIG ATT
STARTA FÖRETAG**

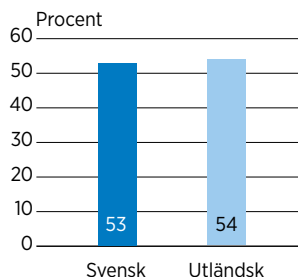
**KÄNNER TILL VAD SOM
KRÄVS FÖR ATT STARTA
OCH DRIVA FÖRETAG**

**KAN TÄNKA SIG ATT
STARTA FÖRETAG**

**KÄNNER TILL VAD SOM
KRÄVS FÖR ATT STARTA
OCH DRIVA FÖRETAG**

som i högst utsträckning uppger sig känna till vad som krävs för att starta företag. En anledning till detta kan vara att denna åldersgrupp har en tydlig koppling till yrkeslivet.

Medelålders och äldre anser i större utsträckning än unga att *möjligheten till självständigt arbete* är en viktig drivkraft för att bli företagare. Bilden är likartad för de som redan är företagare.

Det finns vissa skillnader mellan olika åldersgrupper när det gäller vilka hinder man ser för att starta och driva företag. Unga ser generellt inte lika stora hinder, men här finns en större andel som inte vet hur de ska gå tillväga för att starta företag. Medelålders och äldre lyfter i större utsträckning fram *ekonomisk osäkerhet* och *mindre trygghet* som hinder för att starta företag. De ser också *många och krångliga regler* som ett större hinder än vad unga gör.

Även när vi tittar på hur personer i olika åldersgrupper skulle vilja driva sitt företag finns en del skillnader. Det är betydligt vanligare att unga personer vill starta företag tillsammans med någon annan. Viljan att starta företag tillsammans med andra minskar sedan med åldern. Samma mönster ser vi även när det gäller att driva företag med eller utan anställda, där det är vanligare att unga personer vill driva sitt företag med anställda.

Svensk respektive utländsk bakgrund

Resultaten från undersökningen visar att ungefär lika många personer med utländsk som med svensk bakgrund kan tänka sig att bli företagare. Däremot är det vanligare att personer med utländsk bakgrund svarar att de helst skulle vilja vara företagare.

Av de som kan tänka sig att bli företagare är det 37 procent av de personer som har utländsk bakgrund som helst vill vara företagare jämfört med 31 procent bland personer med svensk bakgrund. Andelen som helst vill vara kombinator är ungefär lika stor i båda grupperna. Jämför vi med hur stor andel som idag är företagare av de sysselsatta, ser vi inga större skillnader.

Det är ungefär lika vanligt att personer med svensk och utländsk bakgrund säger att de känner till vad som krävs för att starta ett företag och vet vart man kan vända sig för att få information om företagande.

Personer med utländsk bakgrund lyfter i större utsträckning fram möjligheten att *tjäna mer pengar* som en viktig drivkraft för att starta och driva företag.

När det gäller hur de svarande vill driva sitt företag, visar resultaten endast små skillnader mellan grupperna. Personer med utländsk bakgrund vill dock i högre utsträckning driva företag med anställda.

Förslag på vad samhället kan göra för att underlätta företagande

De åtgärder som främst skulle behöva vidtas för att förbättra attityderna till företagande och i förlängningen få fler att vilja ta steget att bli företagare är:

- Fortsätt och intensifiera det målgruppsanpassade arbetet, så att främjandeinsatser blir tillgängliga för alla på likvärdiga villkor, oavsett kön, ålder, bakgrund och bransch.
- Reformera trygghetssystemet för att minska den otrygghet som företagande förknippas med.
- Fortsätt arbetet med regelförenkling.
- Utveckla utbildningen i entreprenörskap och företagande i högskole- och universitetsutbildningarna.

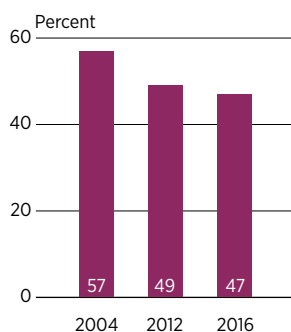
Dessa förslag beskrivs mer ingående i kapitel 6.

Summary

In this introductory section, we summarise the main results of the survey to give a broad view of attitudes to entrepreneurship in Sweden. The results are presented by gender, background, and age in order to provide a general account of the similarities and differences that exist between various groups. To conclude, we suggest measures that could be taken to improve attitudes to entrepreneurship in Sweden.

The Results in Brief

WOULD CONSIDER BECOMING AN ENTREPRENEUR

In the *Entrepreneurship Barometer 2016*, we have studied attitudes to entrepreneurship from various perspectives. First, we asked the respondents if they would consider becoming entrepreneurs. Almost half of Sweden's population of working age (47 per cent) responded that this was something they would consider.¹ This result is in line with that of 2012, but lower than that of 2004. However, the broad and general nature of this question, and the fact that the only responses available were "yes" and "no", must not be overlooked.

To get a clearer idea of how many people regard entrepreneurship as a more attractive alternative than employment, we posed a contingency question to respondents who would consider becoming entrepreneurs, in which they were asked which professional role they would prefer: that of an entrepreneur, that of an employee, or that of a hybrid entrepreneur². It turned out that 32 per cent of this group would prefer to be entrepreneurs, while 32 per cent would prefer to be employees and 34 per cent would prefer to be hybrid entrepreneurs. If we calculate this as a percentage of the entire population aged 18-70, we find that 31 per cent would prefer to be either full-time entrepreneurs or hybrid entrepreneurs.³ However, we know that only 9 per cent of the working age population regard entrepreneurship as their main occupation. This means that the number of people who would prefer to be entrepreneurs is far greater than the number of current entrepreneurs (Figure 1).

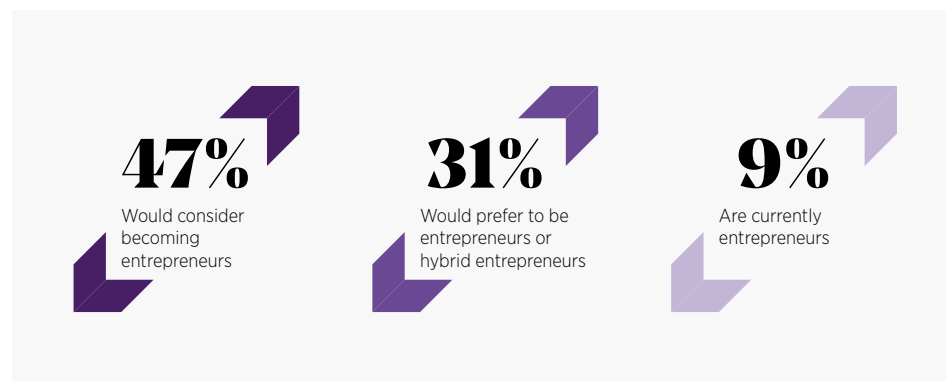
¹Calculated as a percentage of those whose main occupation is not entrepreneurship.

²Both an employee and an entrepreneur.

³As the option both an employee and an entrepreneur, i.e., a hybrid entrepreneur, was not present in previous surveys, it is difficult to assess how this group's size has changed over time. While it has decreased somewhat since 2012, when 32 per cent of respondents stated that they would prefer to be entrepreneurs, the precise extent of this decrease is difficult to determine.

FIGURE 1

The relation between those who would consider becoming entrepreneurs, those who would prefer to be entrepreneurs or hybrid entrepreneurs, and current entrepreneurs.

This difference can be explained in various ways. Part of the explanation has to do with aspects that can be influenced by the public sector, such as legislation and regulations, the structures of social security and welfare systems, and the public's awareness of entrepreneurship and where to turn to acquire further information.

Other explanations are related to the individual: many respondents report simply lacking a viable business idea, consider the risks involved to be too great, or not being prepared to make the professional changes associated with starting a business. In sum, the results show that the step from having positive attitudes to entrepreneurship to actually becoming an entrepreneur is a large one.

The Advantages and Disadvantages of Entrepreneurship

Among those who would consider starting an enterprise, the main motives for doing so are better *opportunities for personal growth/realisation of ideas* and the *opportunity to earn more money*. Those who are already entrepreneurs agree that the most important motive is *better opportunities for personal growth/realisation of ideas*, but they regard *freedom to work independently* as more important than the *opportunity to make more money*.

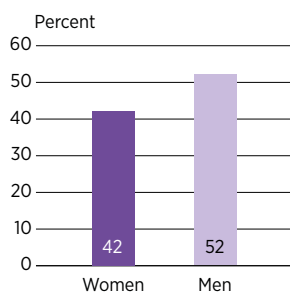
Respondents who would consider becoming entrepreneurs emphasise *less security* and *financial uncertainty* as major deterrents to starting and running a business more commonly emphasise the large volume and complexity of regulations as an obstacle than others. Entrepreneurs with a foreign background tend to perceive greater obstacles to starting and running a business than entrepreneurs with a Swedish background.

Generally speaking, a greater percentage of those who would not consider starting a business fully agree that various factors constitute obstacles to entrepreneurship. It seems plausible that this is an important reason for their lack of desire to become entrepreneurs.

Those who would consider becoming entrepreneurs have the most positive views of recent developments in the conditions for entrepreneurs. Within this group, the belief that conditions have improved is far more common than the belief that they have worsened. The opposite holds among entrepreneurs; in this group, the belief that conditions have worsened is more common than the belief that they have improved. However, the majority of respondents across all groups believe that conditions are unchanged.

Results Based on Gender, Age and Background

WOULD CONSIDER STARTING A BUSINESS

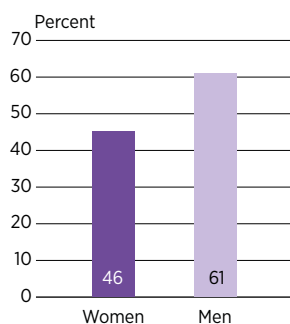

The results of the survey indicate that there are still important differences between different groups in terms of their attitudes to entrepreneurship. In the following sections, we will present the characteristic features of the various groups, and discuss the differences between them.

Men and Women

The results of the survey show that the percentage of men who would consider becoming entrepreneurs is greater than that of women. Similarly, among those who would consider entrepreneurship, 37 per cent of men expressed a preference for working as entrepreneurs, while only 27 per cent of the women in this group expressed this preference. However, the inverse holds for the preference for the role of a hybrid entrepreneur: of the women in this group, 38 per cent would prefer to be hybrid entrepreneurs, compared with 32 per cent of the men.

KNOW WHAT IS REQUIRED TO START A BUSINESS

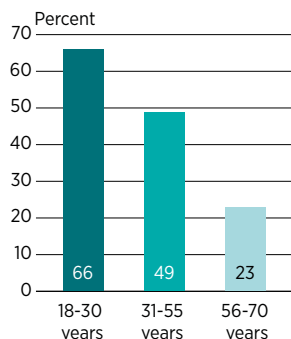
When it comes to awareness of entrepreneurship, a greater percentage of men claim that they know what is required to start a business, and a greater percentage of men know where to turn to acquire information about how to start a business.

If we look instead to how men and women would prefer to run their businesses, minor differences can be noted. Women tend to express a greater preference for starting a business in collaboration with somebody else. However, the proportions of men and women who would like to run businesses with employees are approximately the same. The difference between women and men is greatest when it comes to the industries in which they would consider starting a business. Both women and men express greater interest in running a business within industries where their own genders are traditionally overrepresented. An example of this is the fact that a far greater percentage of women would consider starting a business in the *Care and Welfare* sector, while the inverse relationship holds for the *Computer and Technology* sector.

Age Brackets

Great differences exist between people of different ages. In the 18–30 age bracket, considering becoming an entrepreneur is more common than in the

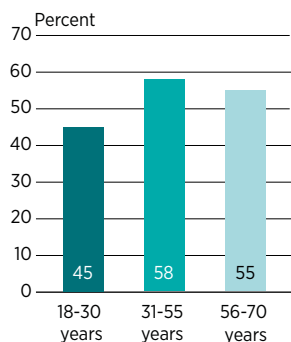
WOULD CONSIDER STARTING A BUSINESS

31-55 and 55+ age brackets. The percentage of those who would consider entrepreneurship who also expressed a preference for being entrepreneurs is approximately the same in all three age brackets. However, the percentage of those within the 31-55 age bracket who would prefer to be hybrid entrepreneurs is higher than it is in the other age brackets. The percentage of entrepreneurs in the 18-30 age bracket is much lower than it is in the other two age brackets.

When it comes to awareness of entrepreneurship, a smaller proportion of young people feel that they know what is required to start a business. People aged 31-55 are most likely to report that they know what is required to start a business. One reason for this could be that the members of this age group are more often firmly established in professional life.

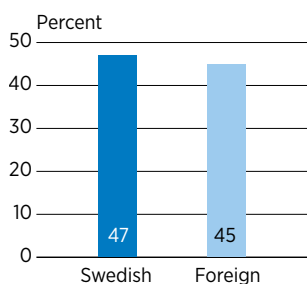
KNOW WHAT IS REQUIRED TO START A BUSINESS

Members of the 31-55 and 55+ age brackets tend to regard the *freedom to work independently* as a more important motivation to enter into entrepreneurship than younger people do. A similar picture is revealed if we look at those who are currently entrepreneurs.

Certain differences exist between the age brackets in terms of the perceived obstacles to starting and running a business. Among those aged 18-30, the obstacles are generally regarded as less severe, but a greater percentage of people within this group report that they wouldn't know how to go about starting a business. In the 31-55 and 55+ age brackets, *financial uncertainty* and *less security* tend to be regarded as more important obstacles to starting a business. They also tend to regard the *large volume and complexity of regulations* as a more serious hindrance than younger people do.

WOULD CONSIDER STARTING A BUSINESS

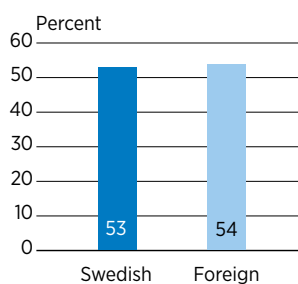

There are also differences in terms of how people within different age brackets would prefer to run their businesses. It is far more common for younger people to want to start businesses in collaboration with others, and this preference tends to decline with age. The same pattern holds when it comes to running businesses with or without employees, in that it is more common for younger people to want to run a business with employees.

Swedish and Foreign Background

The results of the survey indicate that the percentage who would consider entrepreneurship is more or less the same among people with a foreign background as it is among people with a Swedish background. However, it is more common for people with foreign backgrounds to express a preference for working as entrepreneurs.

KNOW WHAT IS REQUIRED TO START A BUSINESS

Among respondents who would consider entrepreneurship, a preference for entrepreneurship is expressed by 37 per cent of those with a foreign background, to be compared with 31 per cent of those with a Swedish background. The percentages preferring to work as hybrid entrepreneurs are approximately the same in both groups. If we compare the percentages of members of the workforce who are currently entrepreneurs, we find no major differences.

It is approximately as common for people with a Swedish or foreign background to state that they know what is required to start a business, and that they know where to turn to acquire information about running a business.

People with a foreign background tend more often to emphasise the importance of the *opportunity to make more money* as a motive for starting and running a business.

When it comes to how respondents would prefer to run their businesses, the results indicate only minor differences between the groups, although people with a foreign background more commonly express a preference for running businesses with employees.

Suggested Measures to Facilitate Entrepreneurship

The most urgent measures required for improving attitudes to entrepreneurship, which would by extension encourage more people to become entrepreneurs, are the following:

- Continue and intensify targeting of promotional efforts to make them equally available to all, regardless of gender, age, background, and business sector.
- Reform the social security system to alleviate the insecurities associated with entrepreneurship.
- Continue efforts to simplify regulations.
- Develop and improve elements of entrepreneurship and business in higher education.

Kapitel 1

Om undersökningen.....17

Varför är attityderna till företagande viktiga?.....	17
Hur många är företagare idag?.....	19
Vad påverkar viljan att vara företagare?	20
Disposition.....	22

Kapitel 2

Attityder till företagande.....24

Hur många kan tänka sig att bli företagare?.....	24
Hur många vill helst vara företagare?.....	26
Vad vill företagarna helst vara i sitt yrkesliv?.....	29
Hur långt är steget till att bli företagare?.....	30
Sammanfattning	32

Kapitel 3

Drivkrafter och hinder för att bli företagare...34

Vilka är de främsta drivkrafterna för att starta företag?.....	34
Vilka är de största hindren för att starta och driva företag?	36
Hur har förutsättningarna för att vara företagare utvecklats?	43
Sammanfattning	45

Kapitel 4

Olika typer av företagande 47

Hur vill man driva sitt företag? 47

I vilken bransch vill man starta företag? 50

Sammanfattning 54

Kapitel 5

Kunskap om företagande 56

Hur stor är kunskapen om företagande? 56

Vart kan man vända sig för att få information om företagande? 58

Sammanfattning 60

Kapitel 6

Vad kan samhället göra? 62

Hur ser attityderna till företagande ut? 62

Hur har förutsättningarna för att vara företagare förändrats? 62

Slutsatser och förslag 63

Referenser 67

Bilaga 1: Enkätfrågor 68

9%

av befolkningen i åldern
18-70 år är företagare.

Kapitel 1:

Om undersökningen

Entreprenörskapsbarometern är Sveriges mest omfattande attitydundersökning om inställningen till att starta och driva företag. Undersökningens resultat kan brytas ned på ålder, kön, bakgrund och län. Attityderna till företagande är viktiga för att nya företag ska startas och att befintliga företag ska kunna växa. I detta kapitel ger vi en bakgrund till undersökningen.

Varför är attityderna till företagande viktiga?

För att klara den framtida tillväxten och välfärden behövs en dynamik mellan små, medelstora och stora företag. Nya företag behöver startas och befintliga små och medelstora företag måste ges möjlighet att växa. Nya företag är viktiga för att ständigt vitalisera ekonomin. I många fall är de också bärare av nya affärsidéer och introducerar nyheter på marknaden i form av innovationer.

Attityder till företagande påverkar viljan och möjligheterna att omsätta affärsidéer och innovativa affärsmodeller till nya och växande företag. På detta sätt är attityderna till företagande nära kopplade till entreprenörskap och innovationer.

Det är mot denna bakgrund som Tillväxtverket i undersökningen *Entreprenörskapsbarometern 2016* har ställt en rad frågor till personer i åldern 18–70 år om de till exempel kan tänka sig att bli företagare och vad de helst vill vara – företagare, anställd eller kombinatör¹.

¹Både anställd och företagare.

En omfattande undersökning

Entreprenörskapsbarometern är Sveriges största och mest omfattande attitydundersökning om att starta och driva företag. Detta gör att resultaten går att bryta ned på faktorer som kön, ålder och svensk respektive utländsk bakgrund samt län. Undersökningen ger en representativ bild av aktuella attityder till företagande hos personer i arbetsför ålder.

Undersökningen har genomförts sex gånger tidigare under åren 2003–2008 av dåvarande Nutek samt år 2012 av Tillväxtverket. *Entreprenörskapsbarometern 2016* omfattar personer i åldern 18–70 år. Bara två gånger tidigare – år 2004 och 2012 – har attityder till företagande hos hela befolkningen i arbetsför ålder undersökts. Vid övriga tillfällen har enbart personer i åldern 18–30 år ingått i undersökningen.

Urvalet i *Entreprenörskapsbarometern 2016* består av 27 500 personer, varav drygt 10 000 deltog i undersökningen. Detta motsvarar en svarsfrekvens på 37 procent. Detta är en relativt normal svarsfrekvens för denna typ av undersökning, men lägre än i tidigare *Entreprenörskapsbarometrar*. En bortfallsanalys har genomförts som ligger till grund för design av bortfallsjustering. Undersökningen är alltså justerad för bortfall.

Fakta om undersökningen

- Personer i åldern 18-70 år som är bosatta i Sverige ingår i undersökningen.
- Urvalet är stratifierat på kön, ålder och län.
- 27 500 personer har tillfrågats om att delta i undersökningen.
- 10 300 personer deltog.
- Svarsfrekvensen är 37 procent.
- Undersökningen består av cirka 30 frågor.
- SCB har genomfört undersökningen på uppdrag av Tillväxtverket.
- Undersökningen genomfördes under perioden februari-maj 2016 som en kombinerad enkät- och webbundersökning med telefonuppföljning.

Ett viktigt kunskapsunderlag

För att Tillväxtverket på ett bättre sätt ska kunna arbeta för förnyelse och ökad konkurrenskraft i företag och regioner i Sverige krävs det aktuell kunskap om människors attityder till företagande. *Entreprenörskapsbarometern 2016* bidrar med viktig sådan kunskap. Med undersökningen fördjupar vi även kunskapen om hur attityderna till företagande ser ut i Sveriges regioner.

Entreprenörskapsbarometern 2016 är en omfattande undersökning med stora möjligheter att bryta ned resultaten på olika grupper och regioner. Den kan därmed utgöra en bra grund för näringspolitiken och utformningen av nya program, insatser och åtgärder som syftar till att stimulera framväxten av nya företag och underlätta för befintliga företag att utvecklas.

Hur många är företagare idag?

Innan vi går in på vilka attityder som befolkningen i åldern 18-70 år har till företagande redovisar vi först som jämförelse siffror över hur stor andel av samtliga sysselsatta som idag är företagare. Vi visar också siffror på hur företagsledarna i nystartade företag fördelar sig på kön, ålder och bakgrund.

Ungefär var tionde person i arbetsför ålder är idag företagare. Denna andel har varit relativt stabil över tid. Däremot är det stora skillnader mellan olika grupper när det gäller hur stor andel av de sysselsatta som har företagande som huvudsaklig sysselsättning (se figur 1.1).

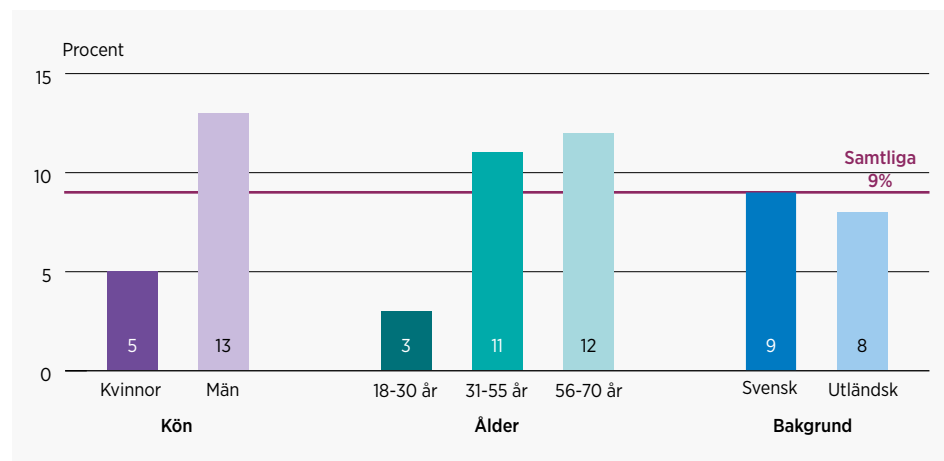
Vanligare att män och personer över 30 år är företagare

FIGUR 1.1

Andel av befolkningen i åldern 18-70 år som är företagare, uppdelat på kön, ålder och bakgrund.

Anmärkning: Som företagare räknas de som har företagande som huvudsaklig sysselsättning.

Källa: Tillväxtverket, Entreprenörskapsbarometern 2016.

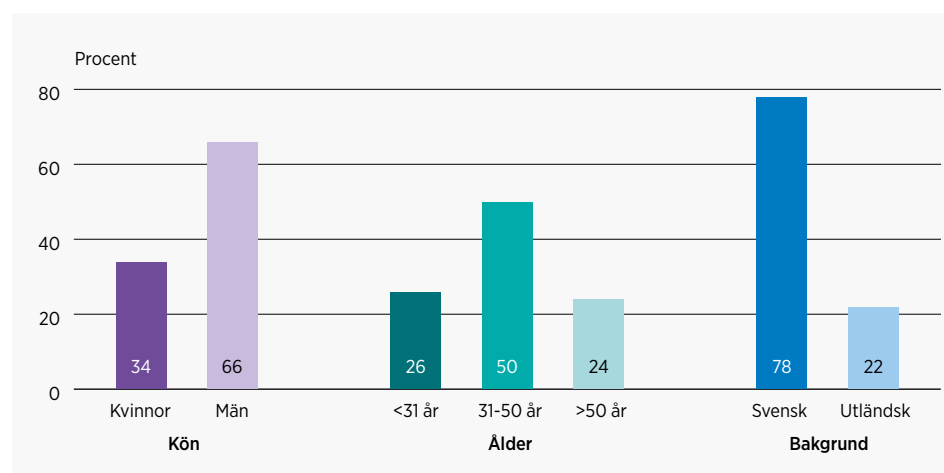
Det är betydligt vanligare att män är företagare än att kvinnor är det. Likaså ser vi att det är få unga i åldern 18-30 år som är företagare. Däremot är det ungefär lika vanligt att personer med svensk och utländsk bakgrund är företagare.

En tredjedel av de nya företagen startas av kvinnor

FIGUR 1.2

Andel nystartade företag 2014, uppdelat på företagsledarens kön, ålder och bakgrund.

Källa: Tillväxtanalys

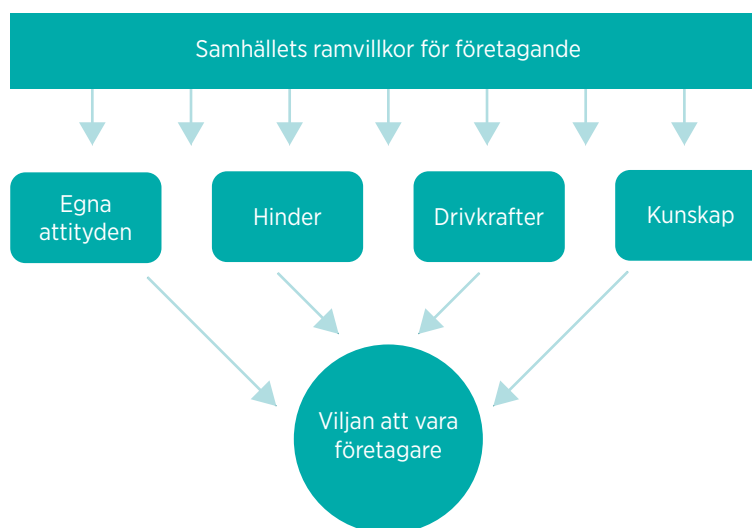
År 2015 startades ungefär 70 000 nya företag i Sverige. Även nyföretagandet domineras av män (se figur 1.2). Av de nystartade företagen leds två tredjedelar av män och en tredjedel av kvinnor. Vart femte nystartat företag leds av en person med utländsk bakgrund. Vid en jämförelse mellan olika åldersgrupper är det personer i ålder 31–55 år som står för flest nystartade företag.

Vad påverkar viljan att vara företagare?

För att sätta in undersökningens resultat i ett större sammanhang har vi skapat en förklaringsmodell där vi har delat in de frågor som ställs i undersökningen i fem olika huvudaspekter (se figur 1.3). Dessa aspekter påverkar i sin tur viljan att vara företagare. Förklaringsmodellen är viktig för att bättre förstå attityden till företagande och viljan att vara företagare. De frågor som är kopplade till de olika aspekterna påverkar viljan att helst vara företagare. Dessa aspekter har samtidigt olika inriktning där främjandesystemet kan vara ett stöd inom en del av dessa. Det kan givetvis tänkas finnas fler viktiga områden, men dessa fem kan vi utifrån undersökningen framhålla som betydelsefulla.

FIGUR 1.3

Förklaringsmodell för olika aspekters påverkan på viljan att vara företagare.

Samhällets ramvillkor för företagande

Med ramvillkor avses sådant som samhället kan påverka genom till exempel lagar och myndighetsregler, skatter samt utformningen av trygghetssystemet. Det är dock viktigt att komma ihåg att många regelverk även har andra syften än att främja företagande.

Egna attityden till företagande

Med den egna attityden till företagande avses här ifall människor kan tänka sig att starta företag och vad de helst vill vara i sitt yrkesliv; företagare, anställda eller kombinatörer.

Hinder för företagande

Att företagande känns ekonomiskt osäkert och svårigheter med finansiering är exempel på faktorer som många människor upplever som hinder för att bli företagare.

Drivkrafter för företagande

Det finns både positiva och negativa drivkrafter för företagande. Möjligheten till självständigt arbete och att förverkliga idéer är exempel på positiva drivkrafter medan till exempel arbetslöshet är en negativ drivkraft.

Kunskap om företagande

Med kunskap om företagande menas att människor känner till vad som krävs för att starta företag samt vet vart de kan vända sig för att få information om hur man startar företag. Tidigare erfarenhet av företagande är också viktigt eftersom företagande är en erfarenhetsbaserad verksamhet. Det har även visat sig ha betydelse om man har familjemedlemmar, släkt och vänner som är företagare.

Disposition

I rapportens kommande kapitel redovisar vi mer detaljerade resultat per ämnesområde i undersökningen. Många resultat redovisas här även utifrån kön, ålder och bakgrund².

I nästa kapitel (kapitel 2) redovisas hur stor andel av Sveriges befolkning i arbetsför ålder som kan tänka sig att vara företagare. Här går vi även igenom hur många som föredrar att vara företagare, anställda, respektive kombinatorer. I kapitel 3 beskriver vi hur drivkrafterna och hindren ser ut för att starta företag. Därefter, i kapitel 4, beskrivs hur de som kan tänka sig att starta företag skulle vilja driva sitt företag – till exempel med eller utan anställda. Kapitel 5 handlar om människors kunskaper om företagande och i kapitel 6 diskuterar vi vad samhället kan göra för att underlätta så att fler får möjlighet att starta och driva företag.

²I rapporten delas resultaten upp på personer med svensk och utländsk bakgrund. Med utländsk bakgrund avses att personen ifråga är född utomlands, eller att båda föräldrarna är det.

A woman with long blonde hair, wearing a yellow dress with black polka dots and a black belt, is looking at a modern-style chair with a metal frame and a wooden seat. She is in a shop or gallery, surrounded by various items like plants, baskets, and framed art. The background is slightly blurred, focusing on the woman and the chair. There are teal geometric shapes in the top left corner.

64%

av kvinnorna mellan 18-30 år
kan tänka sig att bli företagare.

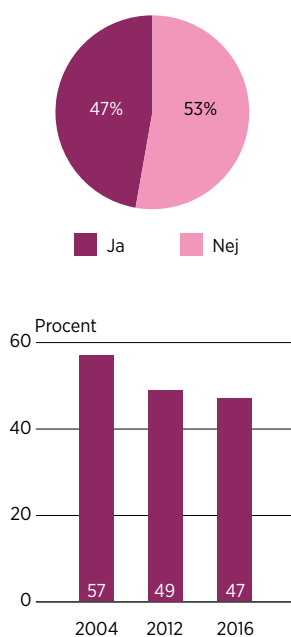
Kapitel 2:

Attityder till företagande

I detta kapitel går vi igenom hur attityderna till företagande ser ut i Sverige. Vi ger svar på hur många som kan tänka sig att bli företagare samt vad människor helst vill vara i sitt arbetsliv; företagare, anställda eller kombinatörer. Vidare undersöker vi om positiva attityder till företagande också innebär att det finns konkreta planer på att bli företagare.

FIGUR 2.1

Andel av befolkningen i åldern 18-70 år som kan tänka sig att bli företagare.

Hur många kan tänka sig att bli företagare?

Inledningsvis tittar vi närmare på hur stor andel av befolkningen i arbetsför ålder i Sverige som kan tänka sig att bli företagare. Detta ger en bild av den generella inställningen till företagande, utan hänsyn till personliga prioriteringar eller olika typer av hinder och begränsningar.

Nästan hälften kan tänka sig bli företagare

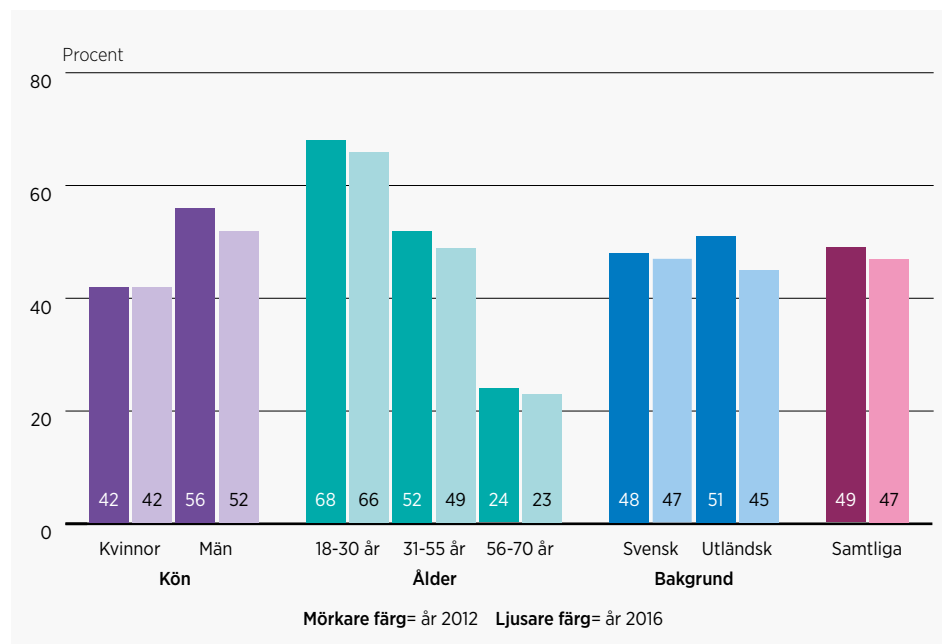
Nästan hälften av befolkningen i åldern 18-70 år kan tänka sig att bli företagare (se figur 2.1). Andelen som kan tänka sig att bli företagare är ungefär lika hög som år 2012, men lägre än år 2004.

Det är fortfarande fler män än kvinnor som kan tänka sig att bli företagare, även om skillnaderna har minskat något sedan år 2012 (se figur 2.2). Likaså är det fler unga än medelålders och äldre som kan tänka sig att bli företagare. Vidare är det ungefär lika många med svensk respektive utländsk bakgrund som kan tänka sig detta. Sedan år 2012 har andelen med utländsk bakgrund som kan tänka sig att bli företagare minskat, medan den i stort är oförändrad bland personer med svensk bakgrund. Mellan 2004 och 2012 minskade andelen som kan tänka sig att bli företagare i samtliga grupper utom bland personer med utländsk bakgrund.

Vanligare att män och unga kan tänka sig bli företagare

FIGUR 2.2

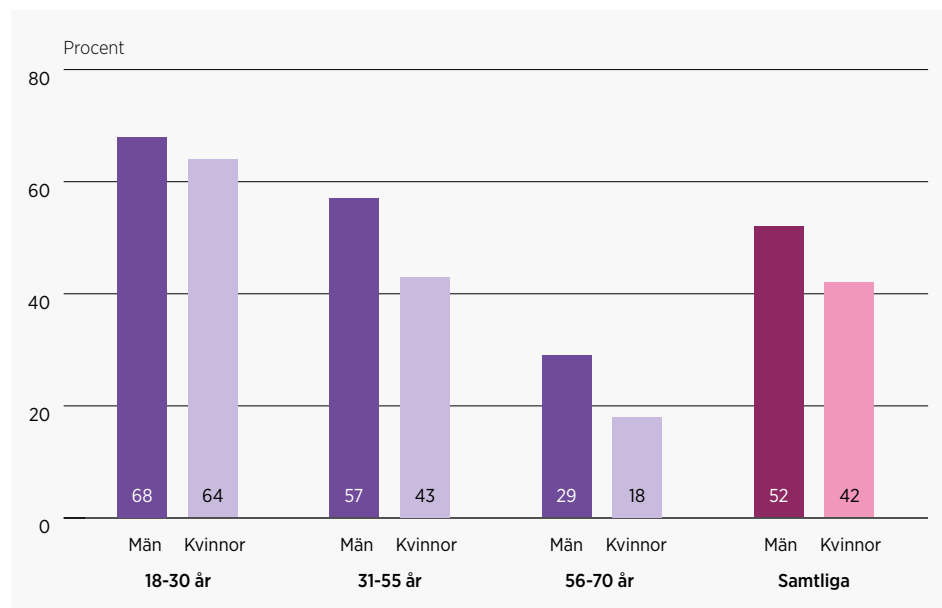
Andel av befolkningen i åldern 18-70 år som kan tänka sig bli företagare, uppdelat på kön, ålder och bakgrund.

Unga kvinnor kan i högre utsträckning tänka sig att bli företagare

FIGUR 2.3

Andel som kan tänka sig att bli företagare, uppdelat på kön och ålder

Sett till hela gruppen i åldern 18-70 år är det betydligt vanligare att män kan tänka sig att bli företagare. Om man även tittar på personernas ålder nyanseras dock bilden. Det visar sig att unga kvinnor i nästan lika hög grad som män kan tänka sig att bli företagare, vilket tyder på att könsskillnaderna på sikt kan komma att minska.

Stora regionala skillnader när det gäller hur många som kan tänka sig att bli företagare

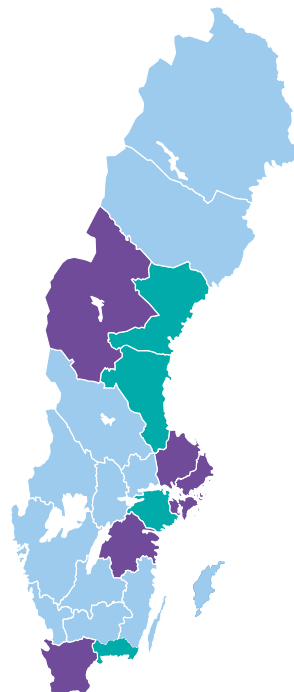
Län	Andel
Östergötland	52%
Skåne	50%
Uppsala	50%
Stockholm	50%
Jämtland	49%
Kronoberg	47%
Västra Götaland	47%
Gotland	46%
Norrbottnen	46%
Halland	45%
Värmland	44%
Jönköping	44%
Västerbotten	44%
Kalmar	44%
Västmanland	43%
Örebro	43%
Dalarna	43%
Gävleborg	39%
Västernorrland	39%
Södermanland	38%
Blekinge	38%
Samtliga	47%

FIGUR 2.4

Andel av befolkningen i åldern 18-70 år som kan tänka sig bli företagare, uppdelat på län.

■ 48-52%
■ 43-47%
■ 38-42%

Anmärkning: Beräknat på de som inte har företagande som huvudsaklig sysselsättning.

Skillnaderna mellan olika län är relativt stora när det gäller hur stor del av befolkningen som kan tänka sig att bli företagare. Störst andel som kan tänka sig att bli företagare hittar vi i Östergötland, Skåne, Uppsala och Stockholm. De lägsta andelarna hittar vi i Blekinge och Södermanland. Skillnaderna jämfört med 2012 års undersökning är relativt stora, men Stockholm och Uppsala låg högt även då. Vidare har andelen som kan tänka sig att bli företagare ökat i Östergötland medan den har minskat i Södermanland och Gävleborg.

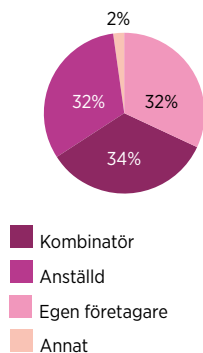
Hur många vill helst vara företagare?

I ett andra steg tittar vi på vad de som kan tänka sig att bli företagare helst skulle vilja vara i sitt yrkesliv: företagare, anställda eller kombinatörer³. Denna fråga är mer konkret än den inledande frågan om man kan tänka sig att bli företagare. Eftersom alternativet kombinatör inte fanns med i tidigare undersökningar är det svårt att jämföra svaren på denna fråga över tid.

³Både företagare och anställd.

FIGUR 2.5

Andel av de som kan tänka sig att bli företagare som helst vill vara företagare, anställda eller kombinatorer.

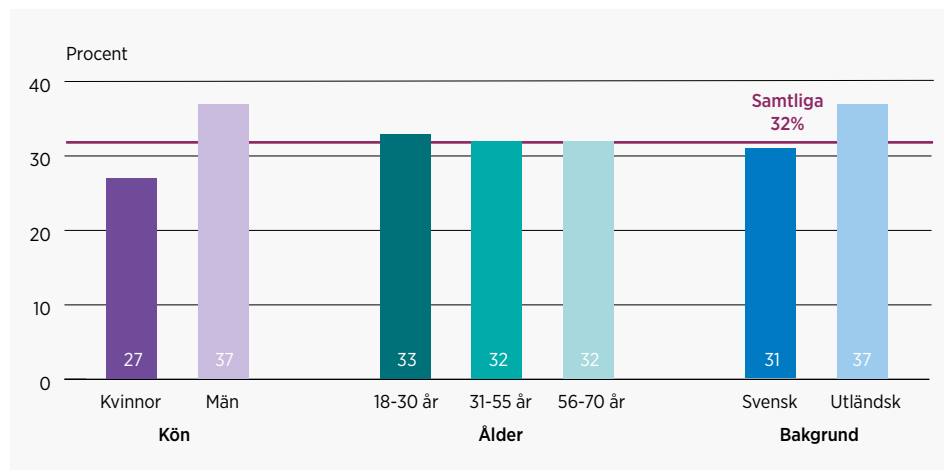
FIGUR 2.6

Andel av de som kan tänka sig att bli företagare som helst vill vara företagare uppdelat på kön, ålder, och bakgrund.

Var tredje vill helst vara företagare

Av de som kan tänka sig att bli företagare vill var tredje helst vara företagare. Ungefär lika många föredrar att vara kombinatorer, det vill säga både företagare och anställda. Resten vill helst vara anställda eller något annat.

Vanligare att män och personer med utländsk bakgrund föredrar att vara företagare

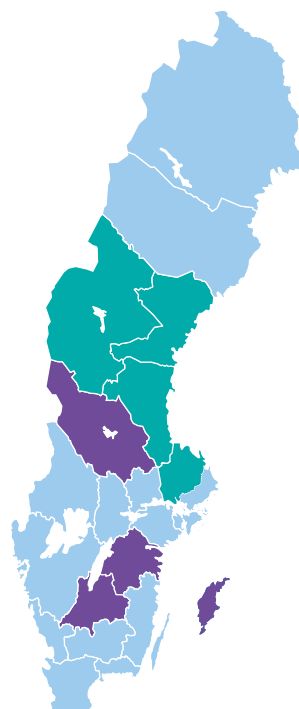
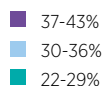
Det är betydligt vanligare att män helst vill vara företagare än att kvinnor vill detta. Däremot är skillnaderna mellan personer i olika åldrar små. Vidare ser vi att personer med utländsk bakgrund i högre utsträckning än personer med svensk bakgrund föredrar att vara företagare.

Gotland i topp när det gäller andelen som helst vill vara företagare

Län	Andel
Gotland	43%
Dalarna	38%
Östergötland	37%
Jönköping	37%
Västra Götaland	36%
Blekinge	35%
Södermanland	34%
Halland	34%
Örebro	34%
Västerbotten	34%
Värmland	33%
Västmanland	33%
Kalmar	32%
Stockholm	31%
Kronoberg	31%
Norrbottnen	31%
Skåne	30%
Jämtland	29%
Uppsala	28%
Västernorrland	27%
Gävleborg	22%
Samtliga	32%

FIGUR 2.7

Andel av de som kan tänka sig att bli företagare som helst vill vara företagare, uppdelat på län

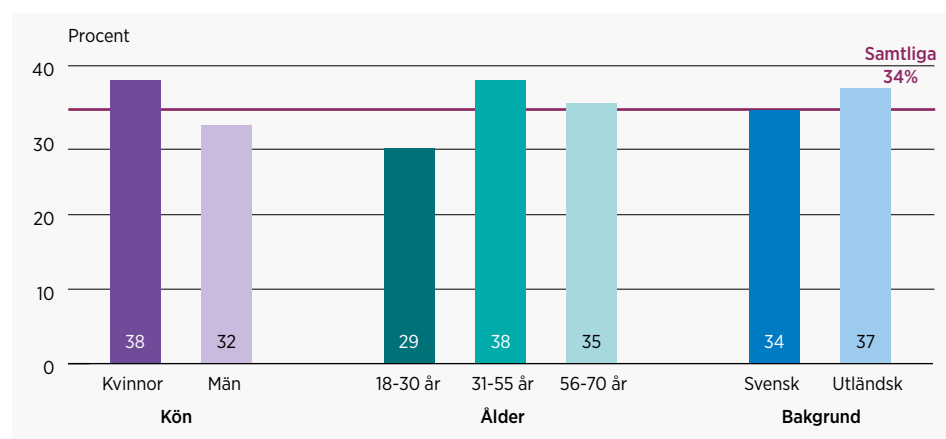

Skillnaderna är mycket stora mellan länen när det gäller hur stor andel som helst vill vara företagare. I topp hittar vi Gotland, där denna andel låg högst även år 2012. Lägst är denna andel i Gävleborgs län. Andelen som helst vill vara företagare är nästan dubbelt så hög på Gotland jämfört med i Gävleborg.

Vanligare att kvinnor och medelålders föredrar att vara kombinatörer

FIGUR 2.8

Andel av de som kan tänka sig att bli företagare som helst vill vara kombinatör uppdelat på kön, ålder och bakgrund.

Det är fler kvinnor än män som helst vill vara kombinatörer. Vidare ser vi att fler medelålders föredrar detta. Personer med svensk och utländsk bakgrund vill vara kombinatörer i ungefär lika stor utsträckning. Om vi samtidigt tittar på bakgrund och kön ser vi dock att det är betydligt vanligare att kvinnor med utländsk bakgrund vill vara kombinatörer jämfört med kvinnor med svensk bakgrund. Eftersom kombinatör inte fanns med som svarsalternativ år 2012, kan vi inte uttala oss om förändringar över tid.

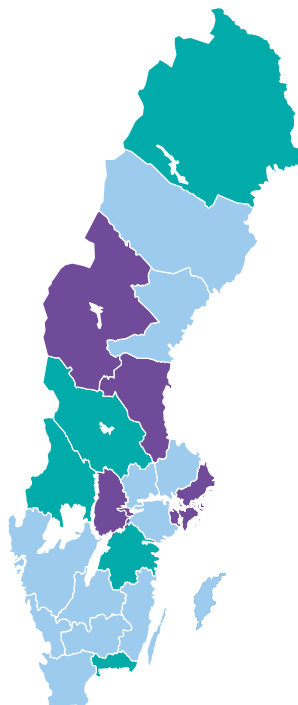
Gävleborg och Stockholm i topp när det gäller andelen som helst vill vara kombinatörer

Län	Andel
Gävleborg	44%
Stockholm	41%
Örebro	39%
Jämtland	39%
Södermanland	36%
Västmanland	36%
Skåne	35%
Västernorrland	35%
Västerbotten	35%
Jönköping	34%
Kronoberg	33%
Uppsala	32%
Kalmar	32%
Gotland	30%
Halland	30%
Västra Götaland	30%
Värmland	29%
Norrbottnen	29%
Dalarna	25%
Östergötland	24%
Blekinge	21%
Samtliga	34%

FIGUR 2.9

Andel av de som kan tänka sig att bli företagare som helst vill vara kombinatör, uppdelat på län.

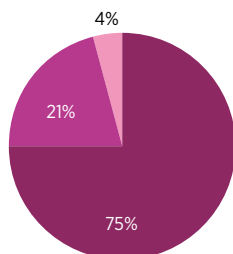
■ 39-44%
■ 30-36%
■ 21-29%

De regionala skillnaderna är mycket stora även när det gäller andelen som helst vill vara kombinatörer. Här är det Gävleborg som har högst andel, det vill säga samma län som har lägst andel som helst vill vara företagare. Därefter kommer Stockholm. Lägst andel som vill vara kombinatörer hittar vi i Blekinge. På grund av att detta svarsalternativ inte fanns med år 2012 kan inga jämförelser göras över tid.

FIGUR 2.10

Andel av de som är företagare som helst skulle vilja vara företagare, anställd eller kombinatör.

■ Egen företagare
■ Kombinatör
■ Anställd

Vad vill företagarna helst vara i sitt yrkesliv?

I detta avsnitt byter vi fokus och tittar närmare på de som redan är företagare och undersöker vad de helst vill vara i sitt yrkesliv: företagare, anställda eller kombinatörer.

Var femte företagare vill vara kombinatör

Gruppen företagare avviker kraftigt från de som kan tänka sig att bli företagare när det gäller vad de helst skulle vilja vara i sitt yrkesliv (jämför med figur 2.5). Betydligt fler i denna grupp föredrar att vara företagare, färre vill helst vara kombinatörer och mycket färre vill helst vara anställda. Med andra ord så verkar de flesta företagare vara nöjda med sin nuvarande sysselsättning.

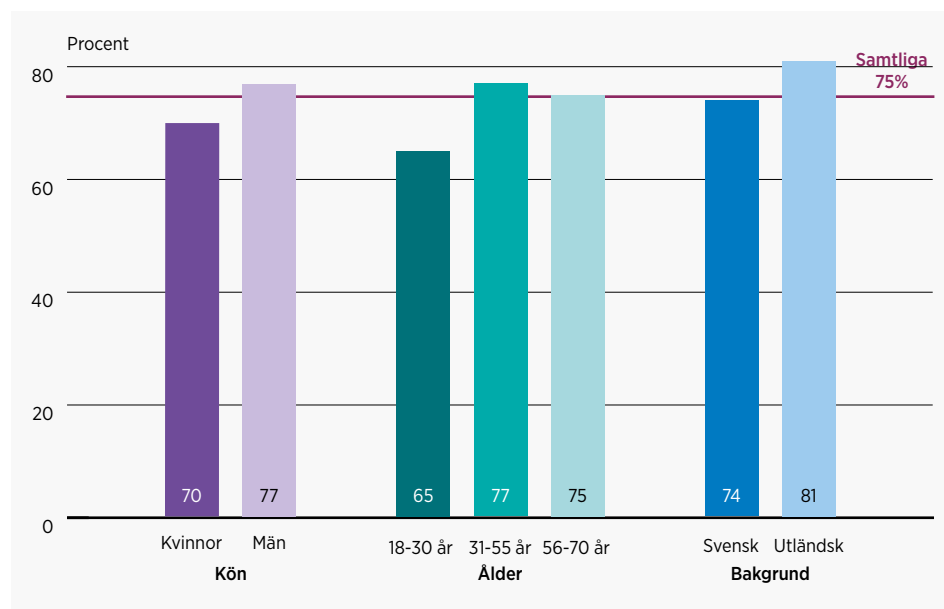
En femtedel av företagarna vill helst vara kombinatörer, det vill säga både anställd och företagare. Sedan finns det även en liten grupp som helst skulle vilja vara

anställda. Det kan här röra sig om personer som känner sig tvungna att vara företagare för att kunna arbeta med det de vill, eller för att undvika arbetslöshet.

Män och personer med utländsk bakgrund som redan är företagare vill i högst utsträckning fortsätta vara detta

FIGUR 2.11

Andel av de som är företagare som helst skulle vilja vara företagare, anställd eller kombinatör.

Bland de som redan är företagare är män, medelålders och personer med utländsk bakgrund de som helst vill vara företagare i sitt yrkesliv. Lägst andel som helst vill vara företagare hittar vi bland unga företagare.

Hur långt är steget till att bli företagare?

Hittills har vi tittat på hur många som kan tänka sig att starta företag samt på vad människor helst vill vara i sitt yrkesliv: företagare, anställda eller kombinatörer. Vi ser då att nästan hälften av befolkningen i arbetsför ålder kan tänka sig att bli företagare och att en tredjedel vardera av dessa helst vill vara företagare respektive kombinatör. Detta är höga siffror i relation till hur många som är företagare (9 procent).⁴ En intressant fråga blir därför hur konkreta planerna är på att bli företagare.

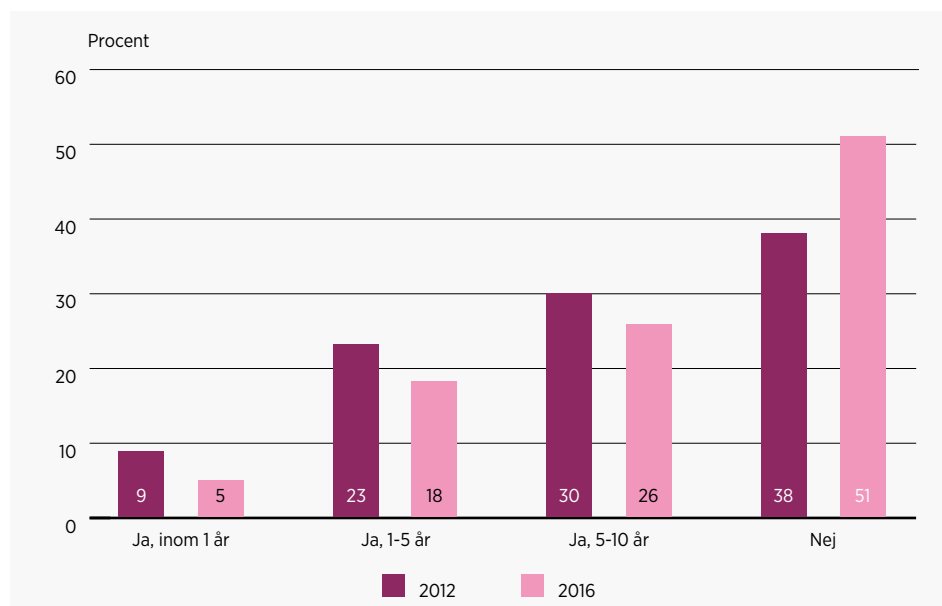
⁴Mönstret såg ut på ett liknande sätt i Tillväxtverket (2013) *Entreprenörskapsbarometern 2012*.

Nästan hälften tror att de kommer att bli företagare inom tio år

FIGUR 2.12

Andel av de som kan tänka sig bli företagare som tror att de kommer att bli detta inom 10 år.

Anmärkning: Personer som redan är företagare men som inte har detta som huvudsaklig sysselsättning har exkluderats i diagrammet.

Av de som kan tänka sig att bli företagare år 2016 är det ungefär hälften som tror att de kommer att bli företagare inom tio år. På kort sikt (inom ett år) är det dock bara 5 procent som tror att de kommer att bli företagare, men sedan ökar denna andel.

Räknar vi om resultaten i som redovisas i figur 2.12 till att gälla hela befolkningen, ser vi att 10 procent tror att de kommer att starta företag inom fem år. Denna siffra ligger på ungefär samma nivå som 2016 års GEM-undersökning.⁵ Enligt GEM så är andelen som har för avsikt att starta företag i Sverige något högre än i de stora EU-länderna, men klart lägre än i USA.

Jämfört med 2012 års Entreprenörskapsbarometer har andelen personer som tror att de kommer att bli företagare inom tio år minskat betydligt.⁶ Vad som ligger bakom denna minskning är det svårt att hitta någon förklaring till.

Ju yngre personerna är desto större andel är det som tror att de kommer att bli företagare inom tio år. Det är dock inom den äldsta åldersgruppen (56-70 år) som andelen som tror att de kommer att bli företagare inom ett år är högst. Det är även en väsentligt större andel bland de med utländsk bakgrund som tror att de kommer att bli företagare inom tio år, jämfört med personer med svensk bakgrund. Skillnaderna mellan könen är relativt små. Likaså är skillnaderna mellan länen små i detta avseende. Vad skulle då få människor att ta steget och bli företagare? Detta tittar vi närmare på i figur 2.13.

⁵GEM & Entreprenörskapsforum (2016) *Entreprenörskap i Sverige - Nationell rapport 2016*. Enligt denna undersökning har 8 procent av svenskarna i åldern 18-64 år för avsikt att starta företag inom tre år.

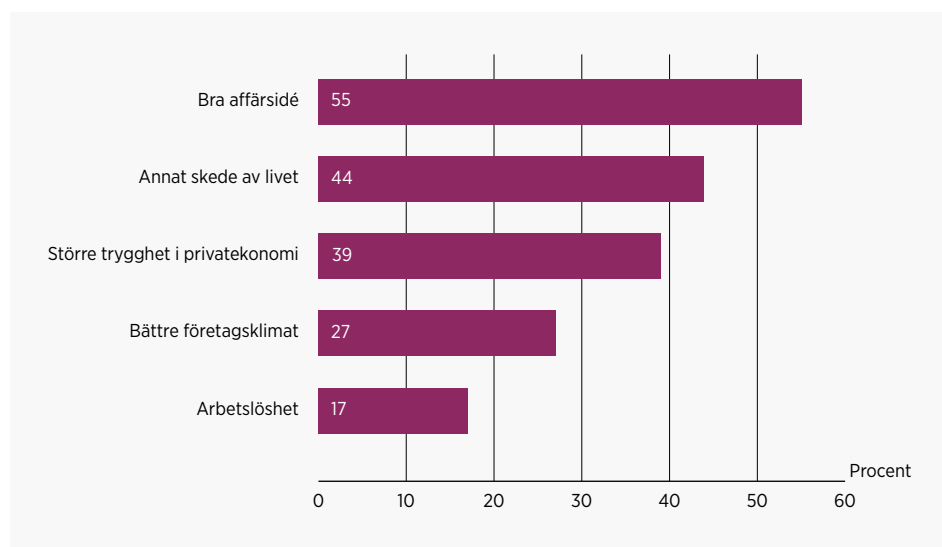
⁶Samma sjunkande tendens syns i GEM-undersökningen. De stora EU-länderna visar samma negativa tendens som Sverige när det gäller andelen som har för avsikt att starta företag inom tre år, medan andelen har ökat i övriga Norden samt i de små EU-länderna.

Bra affärsidéer är det som främst kan få människor att bli företagare

FIGUR 2.13

Andel av de som kan tänka sig bli företagare som uppger att olika faktorer skulle få dem att bli företagare.

Anmärkning: Fler än ett svarsalternativ kan anges. Summan av svarsalternativen blir därför större än 100 procent.

För de personer som kan tänka sig att bli företagare så är en *bra affärsidé* det som i första hand skulle få dem att ta steget att bli företagare.⁷ Även faktorer som att de var i ett *annat skede av livet* eller en *större trygghet i den privata ekonomin* skulle i hög utsträckning kunna få människor att bli företagare. Däremot förefaller inte *bättre företagsklimat* eller *arbetslöshet* spela lika stor roll. Kön, ålder och bakgrund förefaller här inte spela någon större roll för svarsmönstren.

Sammanfattning

I det här kapitlet har vi redovisat hur stor andel av befolkningen i åldern 18-70 år som kan tänka sig att bli företagare, samt vad människor helst vill vara i sitt yrkesliv; företagare, anställda eller kombinatorer. Vi har även undersökt hur många som tror att de kommer att bli företagare inom tio år, samt vad som skulle få dem att ta steget att bli företagare.

Några resultat som vi vill lyfta fram är att:

- 47 procent kan tänka sig att bli företagare.
- 32 procent av de som kan tänka sig att bli företagare vill helst vara företagare, medan 34 procent föredrar att vara kombinatorer.
- 49 procent av de som kan tänka sig att bli företagare tror att de kommer bli detta inom 10 år.
- 55 procent av de som kan tänka sig att bli företagare uppger att en bra affärsidé skulle få dem att starta ett företag.

⁷Enligt GEM & Entreprenörskapsforum (2016) så är svenskar bra på att se affärsmöjligheter, men sämre på att omvandla dessa till företag.

A woman with long brown hair tied back is looking at a laptop. A man with a beard and a plaid shirt is pointing at the laptop screen while holding a tablet. They are sitting at a table with a white mug and a glass of water. The background is a bright, out-of-focus indoor setting.

61%

av de som kan tänka sig att starta företag uppger att personlig utveckling/förverkliga idéer är en viktig drivkraft för att starta och driva företag.

Kapitel 3:

Drivkrafter och hinder för att bli företagare

I detta kapitel beskriver vi vilka för- och nackdelar människor ser med företagande. Detta kan även beskrivas som vilka drivkrafter och hinder det finns för att bli företagare.

Vilka är de främsta drivkrafterna för att starta företag?

Vi har undersökt vilka som är de främsta drivkrafterna för att starta och driva företag. Resultaten har delats upp på dem som kan tänka sig att starta företag och på dem som redan är företagare.

Personlig utveckling och möjligheten att förverkliga idéer är den främsta drivkraften för företagande

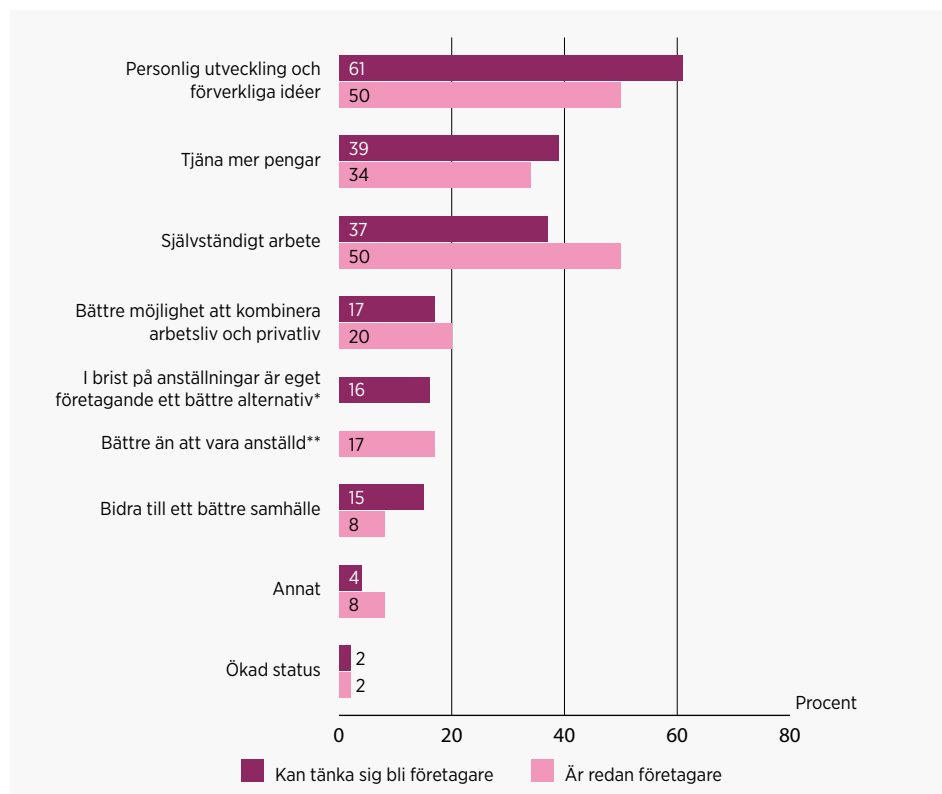
FIGUR 3.1

Vilka är dina två främsta drivkrafter för att starta och driva företag? Andel i procent som angett respektive drivkraft, uppdelat på de som kan tänka sig att bli företagare respektive redan är företagare.

Anmärkning: * Endast de som kan tänka sig att bli företagare har fått ta ställning till detta svarsalternativ.

** Endast de som är företagare har fått ta ställning till detta svarsalternativ.

Summan av samtliga svarsalternativ blir större än 100 procent eftersom de svarande ska ange två svarsalternativ.

För de som kan tänka sig att starta företag är de två främsta drivkrafterna att företagande ger bättre möjlighet till *personlig utveckling och att förverkliga idéer* samt att *tjäna mer pengar*. Strax därefter kommer att företagande ger mer utrymme för *självständigt arbete*.

Om vi i stället tittar närmare på dem som redan är företagare, ser bilden något annorlunda ut. Denna grupp anser att bättre utrymme för *självständigt arbete* väger tyngre än möjligheten att *tjäna mer pengar*. Denna bild stämmer relativt väl med andra undersökningar.¹

Bland de som kan tänka sig att starta företag så lyfter män och personer med utländsk bakgrund i större utsträckning fram möjligheten att *tjäna mer pengar*. Medan kvinnor i högre grad än män uppger att företagande är ett bättre alternativ än att vara anställd, i brist på attraktiva anställningar. Medelålders och äldre anser i större utsträckning än unga att företagande ger bättre utrymme för *självständigt arbete*. Bilden är likartad för de som redan är företagare.

¹Se till exempel Tillväxtanalys (2014) *Nyföretagandet i Sverige 2012*, Statistik 2014:1. Enligt Tillväxtanalys enkätundersökning av nystartade företag var de två vanligaste huvudmotiven för att starta företag att få arbeta självständigt och att få förverkliga idéer.

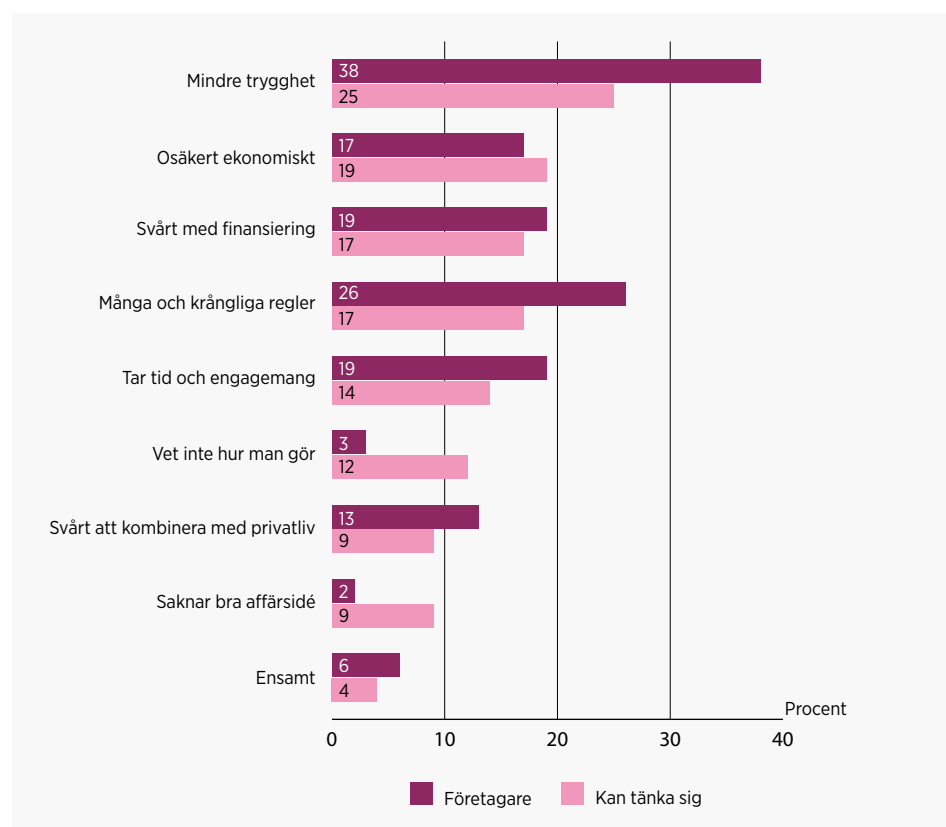
Vilka är de största hindren för att starta och driva företag?

Vi har även undersökt vilka som är de största hindren för att starta och driva företag. Resultaten redovisas både för de som kan tänka sig att bli företagare och för de som redan är företagare. Vi bryter även ner resultaten på kön, ålder och bakgrund.

Brist på trygghet största hindret för att bli företagare

FIGUR 3.2

Andel i procent som instämmer helt i olika påståenden om företagande, uppdelat på de som kan tänka sig att starta företag och de som redan är företagare.

Både de som kan tänka sig att bli företagare och de som redan är företagare anser att *mindre trygghet* är den största nackdelen med att vara företagare.

Var fjärde företagare instämmer helt i att det är för *många krångliga regler* att följa som företagare. Denna andel är klart lägre bland de som inte redan är företagare.

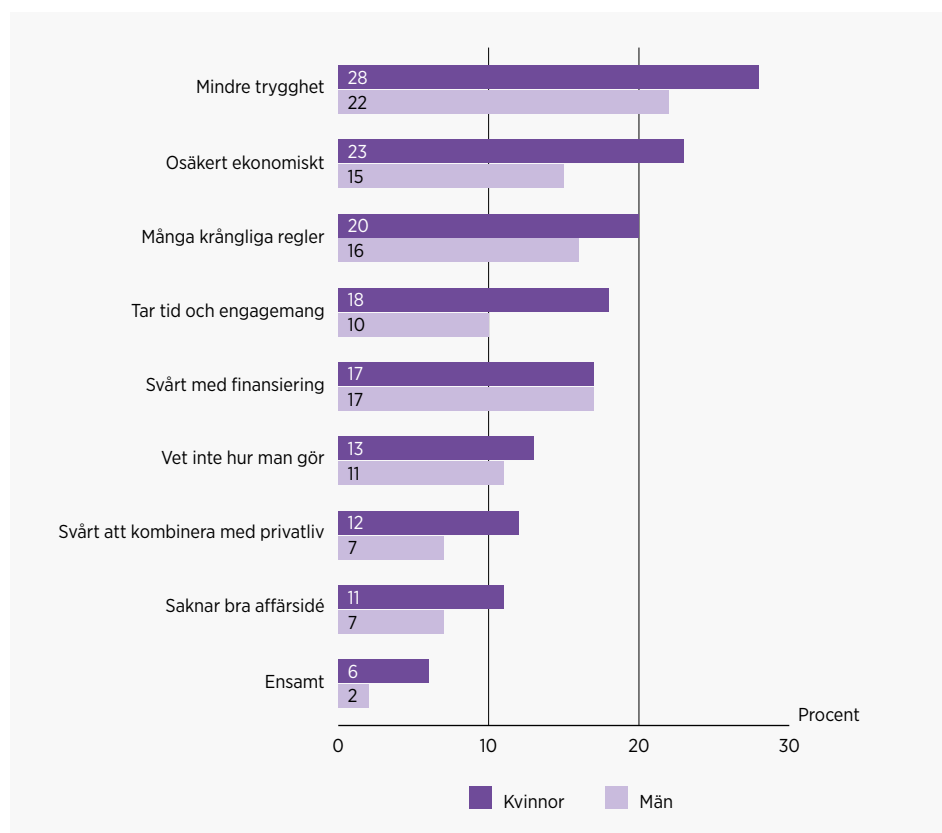
Generellt sett är det fler bland de som inte kan tänka sig att starta företag som instämmer helt i att olika faktorer utgör hinder för företagande. Detta är rimligtvis en viktig förklaring till att de inte kan tänka sig att bli företagare.

Vi har även tittat närmare på hur svarmönstren skiljer sig mellan personer med olika kön, ålder och bakgrund. Vi börjar med de som kan tänka sig att starta företag. Därefter tittar vi även på de som redan är företagare.

FIGUR 3.3

Andel av de som kan tänka sig att starta företag som instämmer helt i olika påståenden om hinder för att starta och driva företag, uppdelat på kön.

Kvinnor ser generellt större hinder för företagande

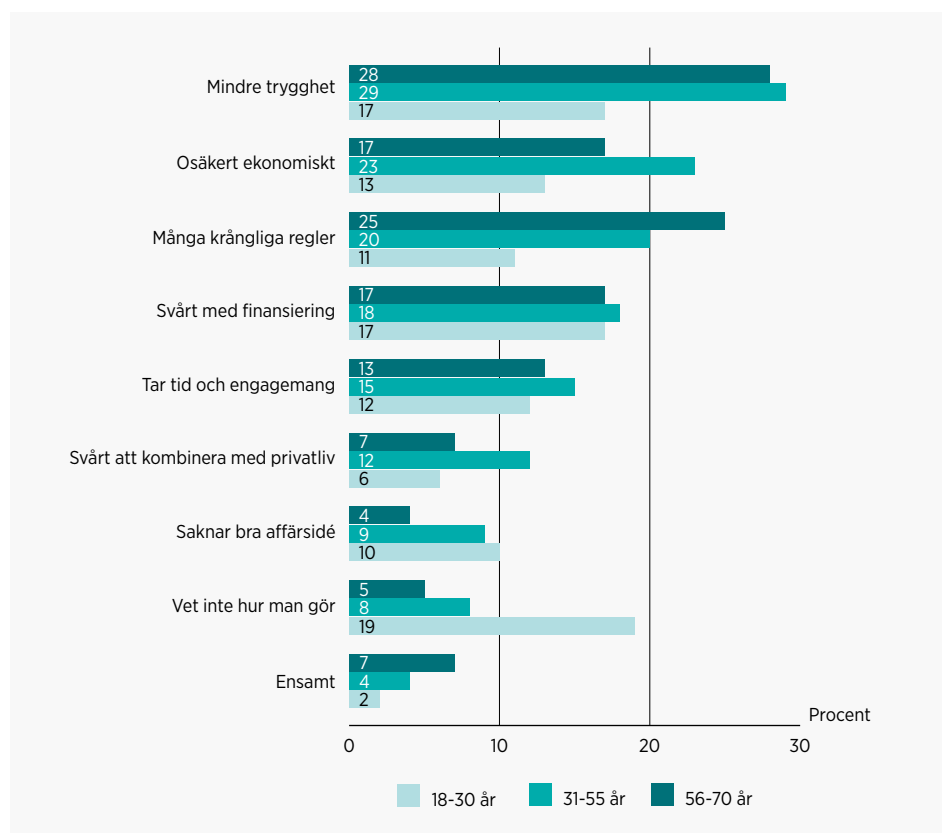

Generellt sett ser kvinnor större hinder för att bli företagare än män. Framför allt instämmer kvinnor i högre utsträckning i att eget företagande är för *osäkert ekonomiskt*, *tar för mycket tid och engagemang* samt innebär *mindre trygghet* jämfört med anställning.

FIGUR 3.4

Andel av de som kan tänka sig att starta företag som instämmer helt i olika påståenden om hinder för att starta och driva företag, uppdelat på ålder.

Unga ser generellt inte lika stora hinder

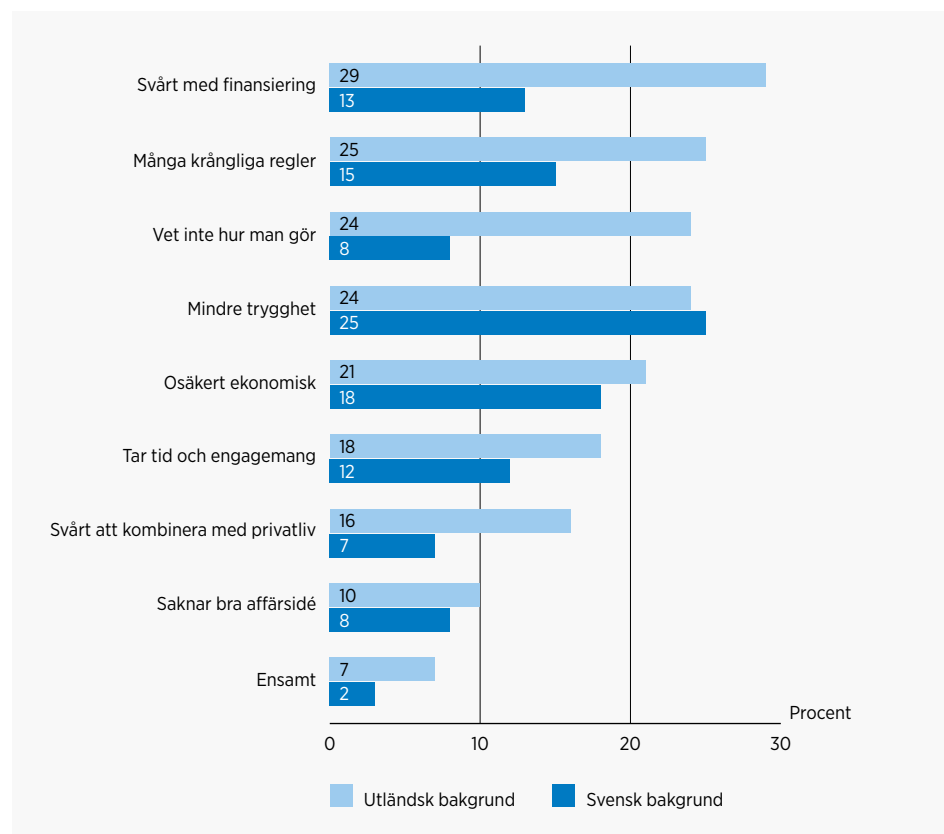

Det finns vissa skillnader mellan olika åldersgrupper när det gäller vilka hinder man ser för att starta och driva företag. Unga ser generellt inte lika stora hinder, men här finns en större andel som inte vet hur de ska gå tillväga för att starta företag. Medelålders och äldre lyfter i större utsträckning fram *ekonomisk osäkerhet* och *mindre trygghet* som hinder för att starta företag. De ser också *många och krångliga regler* som ett större hinder än vad unga gör.

Fler personer med utländsk bakgrund anser att det är svårt att få finansiering

FIGUR 3.5

Andel av de som kan tänka sig att starta företag som instämmer helt i olika påståenden om hinder för att starta och driva företag, uppdelat på bakgrund.

Personer med utländsk bakgrund lyfter i betydligt större utsträckning än personer med svensk bakgrund fram att det är *svårt att få finansiering* till företagsstart samt att det är för *många och krångliga regler* att följa som företagare. I denna grupp är det även många fler som uppger att de inte vet hur man gör för att starta företag.

Företagarnas syn på hindren för att starta och driva företag

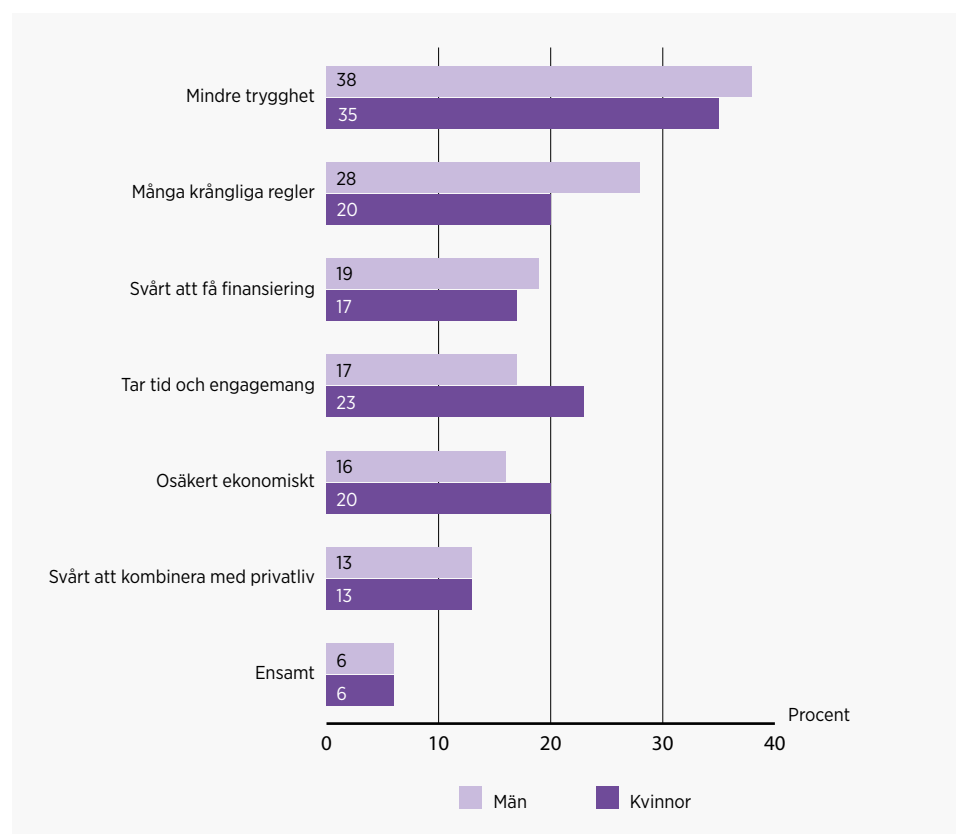
Nu fokuserar vi istället på hur de som redan är företagare ser på hinder för att starta och driva företag i Sverige. Även här har vi delat upp resultaten på kön, ålder och bakgrund. Totalsiffrorna för vilka hinder för att starta och driva företag som de som redan är företagare ser redovisas i figur 3.2.

Män ser i högre utsträckning krångliga regler som ett hinder

FIGUR 3.6

Andel företagare som instämmer helt i olika påståenden om hinder för att starta och driva företag, uppdelat på kön.

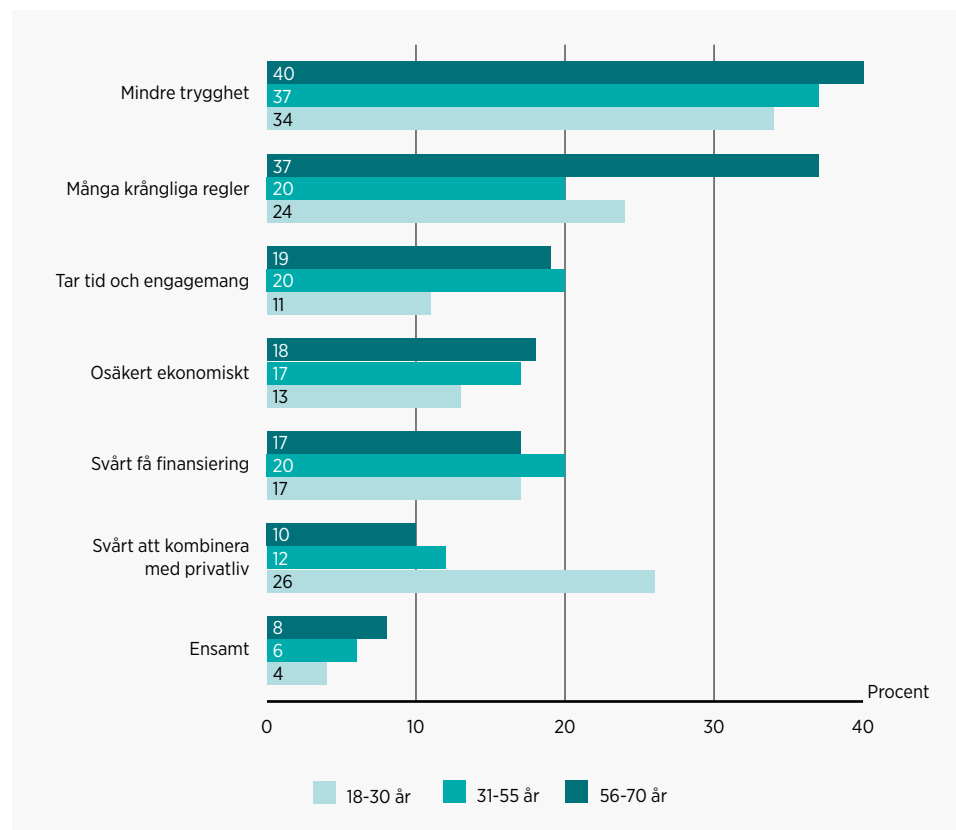
Män som är företagare instämmer i högre utsträckning än kvinnor helt i att det finns för *många och krångliga regler* att följa som företagare. Kvinnor lyfter i högre utsträckning fram att företagande *tar tid och kräver engagemang*. I övrigt är skillnaderna mellan könen relativt små.

Unga företagare anser att det är svårt att kombinera företagande och privatliv

FIGUR 3.7

Andel företagare som instämmer helt i olika påståenden om hinder för att starta och driva företag, uppdelat på ålder.

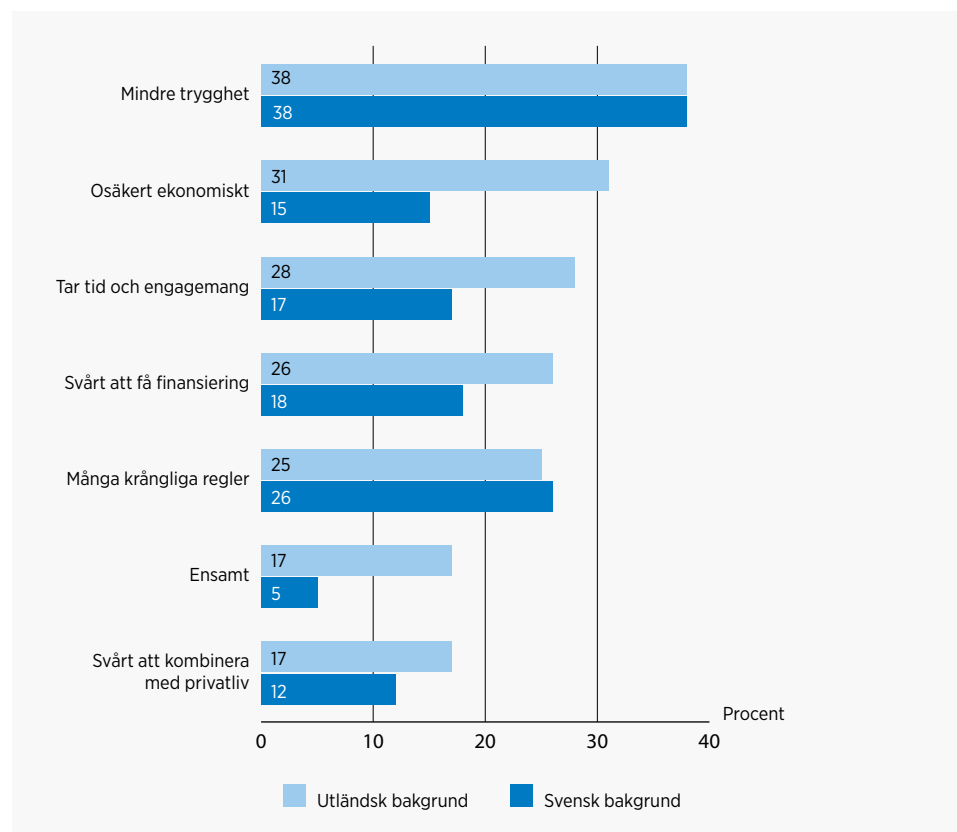
Bland äldre företagare är det en mycket högre andel som instämmer helt i att krångliga regler är ett hinder än bland unga och medelålders. Unga företagare instämmer i betydligt högre grad i att det är *svårt att kombinera företagande och privatliv*.

Företagare med utländsk bakgrund ser generellt större hinder

FIGUR 3.8

Andel företagare som instämmer helt i olika påståenden om hinder för att starta och driva företag, uppdelat på bakgrund.

Generellt sett ser företagare med utländsk bakgrund större hinder för att starta och driva företag än vad företagare med svensk bakgrund gör. Det gäller särskilt att eget företagande är för *osäkert ekonomiskt*.

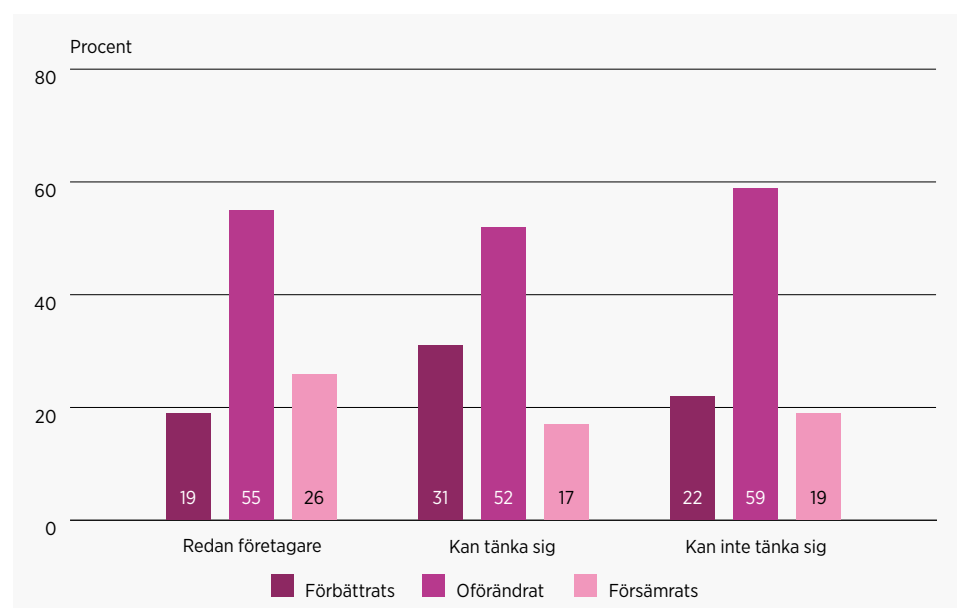
Hur har förutsättningarna för att vara företagare utvecklats?

I detta avsnitt redovisar vi hur olika grupper anser att förutsättningarna för företagande utvecklats under de senaste åren. Dessa grupper är de som redan är företagare samt de som kan tänka sig att bli företagare respektive inte kan tänka sig detta.

Stora skillnader i hur man upplever att förutsättningarna för företagande har utvecklats

FIGUR 3.9

Andel som tycker att förutsättningarna för att vara företagare har förändrats i olika riktning under de senaste åren.

De som kan tänka sig att bli företagare är de som är mest positiva till hur förutsättningarna för att vara företagare har utvecklats de senaste åren. I denna grupp är det betydligt fler som anser att förutsättningarna har förbättrats än som anser att de har försämrats. Bland företagarna däremot är det tvärtom, det vill säga det är fler som anser att förutsättningarna har försämrats än förbättrats. Merparten i samtliga grupper anser dock att förutsättningarna är oförändrade.

Unga företagare mest kritiska till utvecklingen

Bland de som kan tänka sig att starta företag är det fler oberoende av kön, ålder och bakgrund som anser att förutsättningarna för att vara företagare har förbättrats än försämrats under de senaste åren. Mest positiva är unga personer och personer med utländsk bakgrund. Minst positiva är äldre personer (56-70 år) där balansen mellan de som är positiva och negativa ligger nära noll.

Bilden ser dock helt annorlunda ut bland de som redan är företagare. Här anser fler i nästan alla grupper att förutsättningarna för att vara företagare har försämrats. Mest negativa är unga personer i åldern 18-30 år samt bland äldre (56-70 år). Däremot väger det ganska jämnt mellan de som är positiva och de som är negativa bland medelålders (31-55 år) samt bland företagare med utländsk bakgrund.

Sammanfattning

I det här kapitlet har vi redovisat hur personer i arbetsför ålder (18-70 år) ser på drivkrafter och hinder för att starta och driva företag. Vi har även tittat närmare på skillnaderna i svarsmonster mellan personer som kan tänka sig att bli företagare och de som redan är företagare.

Några resultat som vi vill lyfta fram är att:

- Bland de som kan tänka sig att starta företag är de två främsta drivkrafterna för att starta företag bättre möjlighet till *personlig utveckling och förverkliga idéer* samt *möjligheten att tjäna mer pengar*.
- Företagarna anser också att bättre möjlighet till *personlig utveckling och förverkliga idéer* är den viktigaste drivkraften, men anser att *utrymme för självständigt arbete* väger tyngre än *möjligheten att tjäna mer pengar*.
- De som kan tänka sig att bli företagare lyfter fram *mindre trygghet* samt *ekonomisk osäkerhet* som de största hindren för att starta och driva företag.
- Företagarna lyfter i högre utsträckning än andra fram *många och krångliga regler* som ett hinder.
- Företagare med utländsk bakgrund ser generellt sett större hinder för att starta och driva företag.
- De som kan tänka sig att bli företagare är mer positiva, än de som redan är företagare, till hur förutsättningarna för företagande har utvecklats de senaste åren.

66%

av de unga (18-30 år) vill helst starta företag tillsammans med andra (av de som kan tänka sig att starta företag).

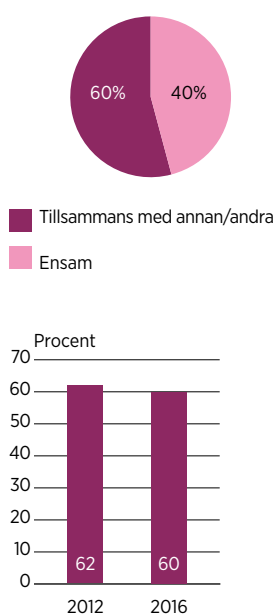
Kapitel 4:

Olika typer av företagande

I detta kapitel följer vi upp den grupp som svarat att de kan tänka sig att bli företagare med frågor om hur de i så fall rent hypotetiskt skulle vilja driva sitt företag. Vi undersöker även inom vilken bransch de i så fall skulle vilja starta företag.

FIGUR 4.1

Andel som helst vilja starta företag ensamma eller tillsammans med någon eller några andra (av de som kan tänka sig att starta företag).

Hur vill man driva sitt företag?

Vi har tittat på om de som kan tänka sig att starta företag vill starta detta ensamma eller tillsammans med andra, som huvudsaklig sysselsättning eller bisyssla och om de vill driva företaget med eller utan anställda.

Majoriteten vill starta företag tillsammans med andra

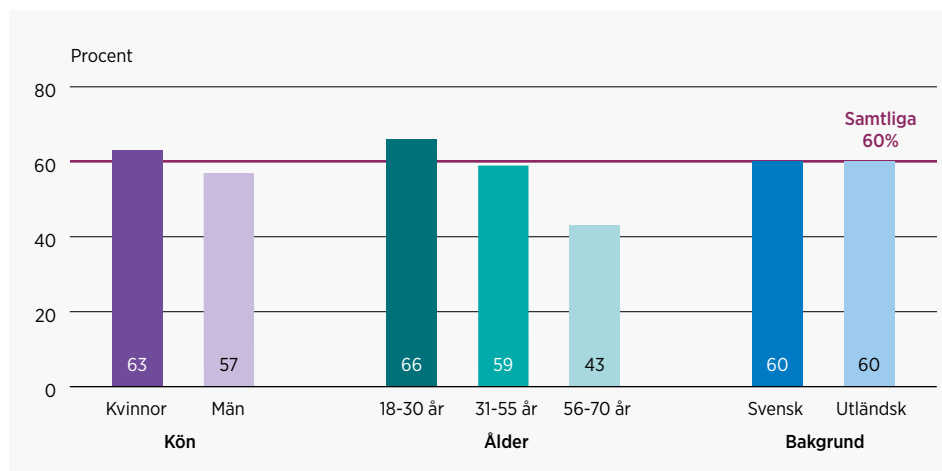
Majoriteten vill starta företag tillsammans med andra. Denna andel ligger på ungefär samma nivå som år 2012. Synen på om man vill starta företag ensam eller tillsammans med andra skiljer sig därmed markant från hur företag leds idag. Som en jämförelse kan nämnas att ungefär sex av tio av de befintliga småföretagen leds av en ensam person.¹

¹Enligt Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2014*.

FIGUR 4.2

Andel som helst vilja starta företag tillsammans med andra (av de som kan tänka sig att starta företag), uppdelat på kön, ålder och bakgrund.

Vanligare att unga vill starta företag tillsammans med andra

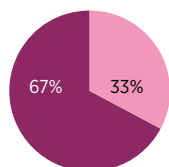
Precis som år 2012 är det något vanligare att kvinnor vill starta företag tillsammans med andra än att män vill detta. Även unga personer (18-30 år) vill i högre utsträckning än äldre starta företag tillsammans med andra. Däremot finns det här inga skillnader mellan personer med svensk och utländsk bakgrund.

FIGUR 4.3

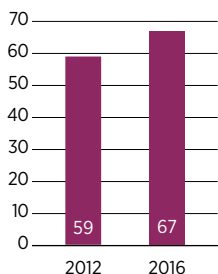
Andel som skulle kunna tänka sig starta ett företag vid sidan av sin nuvarande sysselsättning (av de som kan tänka sig att starta företag).

Många kan tänka sig att starta företag som bisyssla

Att starta och driva företag behöver inte utesluta att man fortfarande har en anställning. Ungefär två tredjedelar av de personer som kan tänka sig att starta företag kan tänka sig att göra detta vid sidan av sin nuvarande anställning. Denna andel har ökat sedan år 2012.

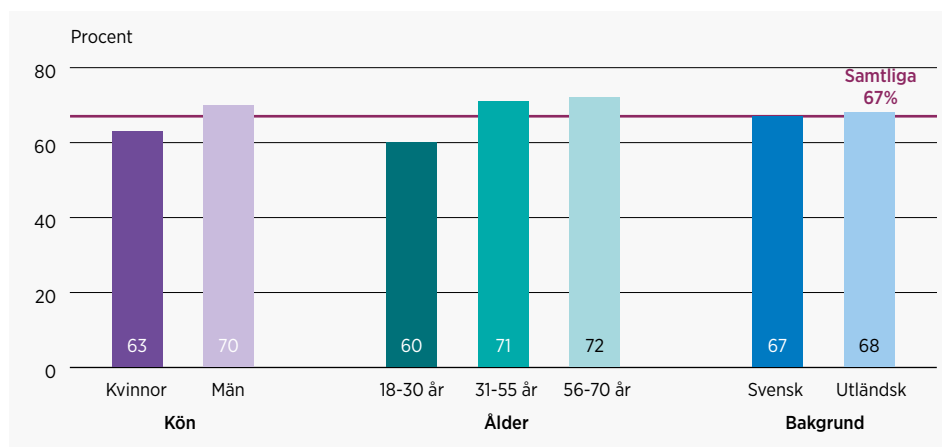
Ja
Nej

Vanligare att män och äldre kan tänka sig att starta företag som bisyssla

FIGUR 4.4.

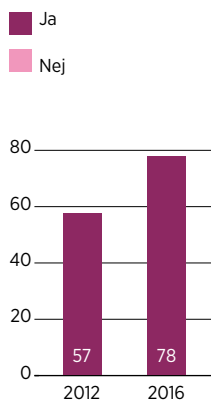
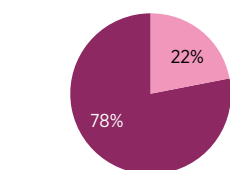
Andel som skulle kunna tänka sig starta ett företag vid sidan om sin nuvarande sysselsättning (av de som kan tänka sig att starta företag), uppdelat på kön, ålder och bakgrund.

Fler män än kvinnor kan tänka sig att starta företag som bisyssla. Det är även vanligare att medelålders och äldre personer kan tänka sig detta. Skillnaden mellan könen fanns även år 2012, däremot såg svarmönstret mellan olika åldersgrupper ut på ett annat sätt då. År 2012 var den äldsta åldersgruppen minst benägen att starta företag som bisyssla.

FIGUR 4.5

Andel som kan tänka sig att driva företag med anställda av de som kan tänka sig att starta företag.

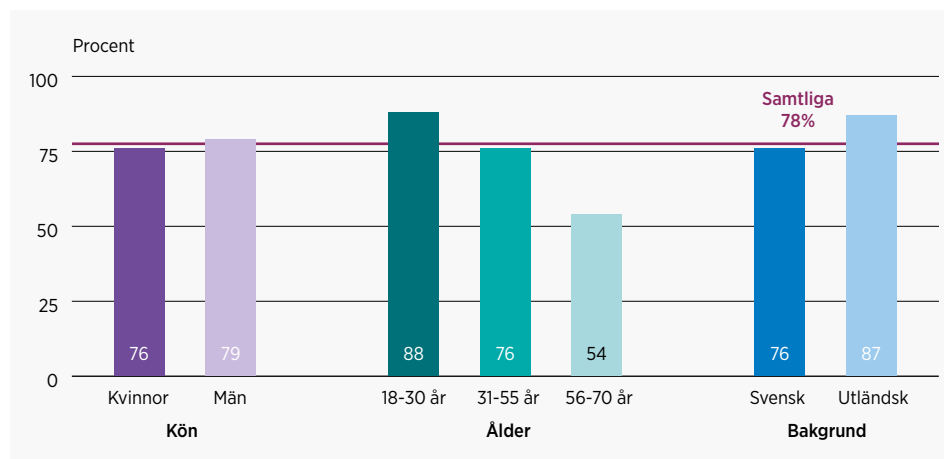
De allra flesta kan tänka sig att driva företag med anställda

Drygt tre fjärdedelar kan tänka sig driva företag med anställda. Detta är en markant ökning jämfört med år 2012, då motsvarande siffra var drygt hälften.

Vanligare att unga och personer med utländsk bakgrund kan tänka sig att driva företag med anställda

FIGUR 4.6.

Andel som kan tänka sig att driva ett företag med anställda av de som kan tänka sig att starta företag.

Det är betydligt vanligare att unga och medelålders personer kan tänka sig att driva företag med anställda än att äldre kan tänka sig detta. Även bland personer med utländsk bakgrund är det vanligare att man kan tänka sig att driva företag med anställda, jämfört med personer med svensk bakgrund.

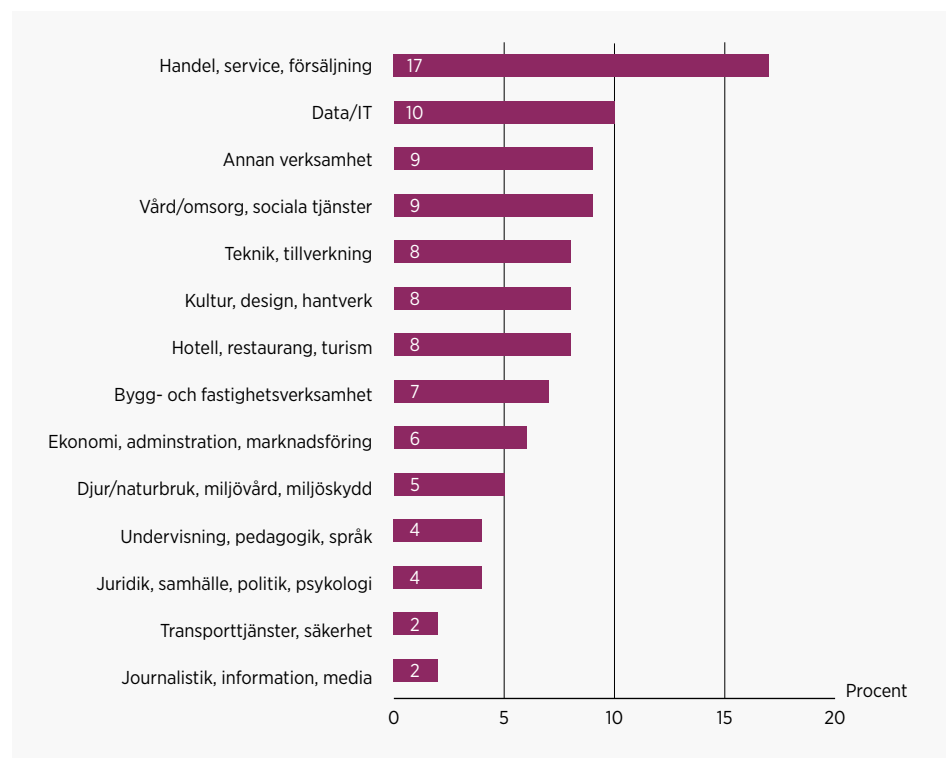
I vilken bransch vill man starta företag?

I detta avsnitt tittar vi närmare på inom vilken bransch de som kan tänka sig att starta företag helst skulle vilja etablera sig inom om det startar ett företag.

Handel och IT populäraste branscherna

FIGUR 4.7

Inom vilken bransch skulle du helst vilja starta företag? Räknat som andel av de som kan tänka sig att starta företag.

Totalt sett är det vanligast att man vill starta företag inom *Handel, service och försäljning*. Därefter kommer *Data/IT*, nära följd av flera andra branscher. En förändring gentemot år 2012 års undersökning är att färre personer helst skulle vilja starta företag inom *Teknik och tillverkning* samt *Bygg- och fastighetsverksamhet*.

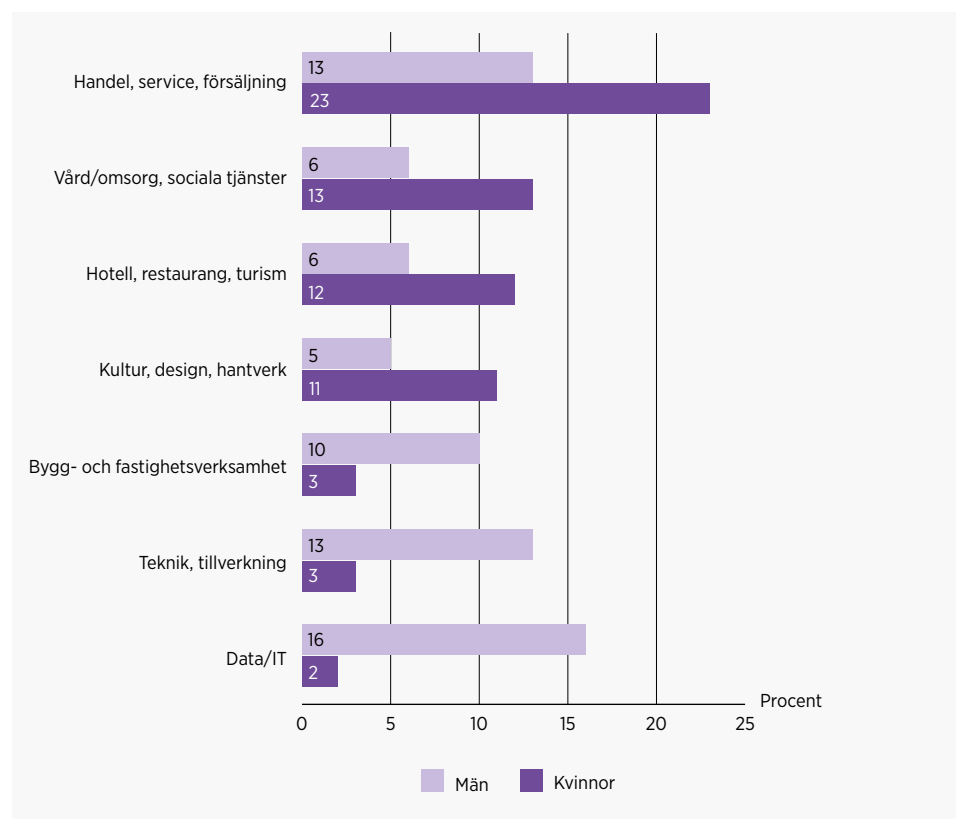

Kvinnor och män vill starta företag inom olika branscher

FIGUR 4.8

Inom vilken bransch skulle du helst vilja starta företag? Räknat som andel av de som kan tänka sig att starta företag, uppdelat på kön.

Anmärkning: Endast de populäraste branscherna redovisas i diagrammet.

Skillnaderna mellan kvinnor och män är stora när det gäller inom vilken bransch man vill starta företag. Kvinnor vill främst starta företag inom *Handel, service och försäljning*, *Vård och omsorg* samt *Hotell, restaurang och turism*. Män däremot föredrar att starta företag inom *Data/IT*. Även *Teknik och tillverkning* är en betydligt populärare bransch bland män.

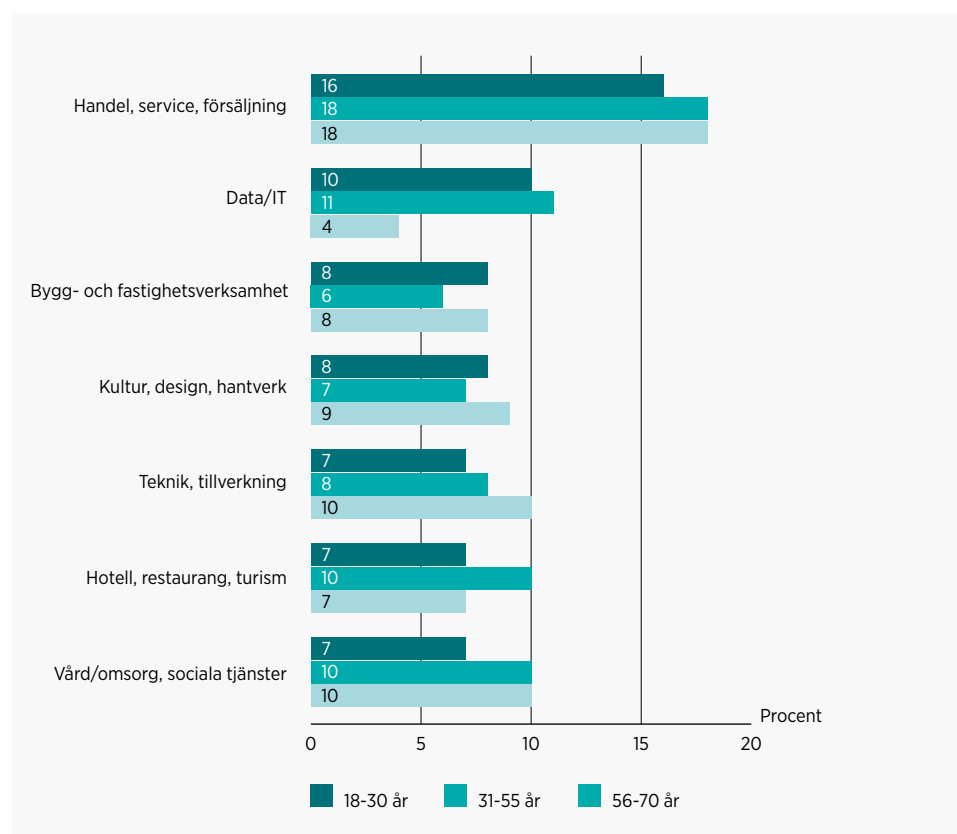

Fler unga och medelålders vill starta företag inom Data/IT

FIGUR 4.9

Inom vilken bransch skulle du helst vilja starta företag? Räknat som andel av de som kan tänka sig att starta företag, uppdelat på ålder.

Anmärkning: Endast de populäraste branscherna redovisas i diagrammet.

Handel, service och försäljning är den populäraste branschen inom samtliga åldersgrupper. Sedan skiljer det sig lite. Många unga och medelålders vill starta företag inom *Data/IT*, medan betydligt färre i den äldsta åldersgruppen är intresserade av att starta företag inom denna bransch. *Teknik och tillverkning* däremot är något populärare i den äldsta åldersgruppen.

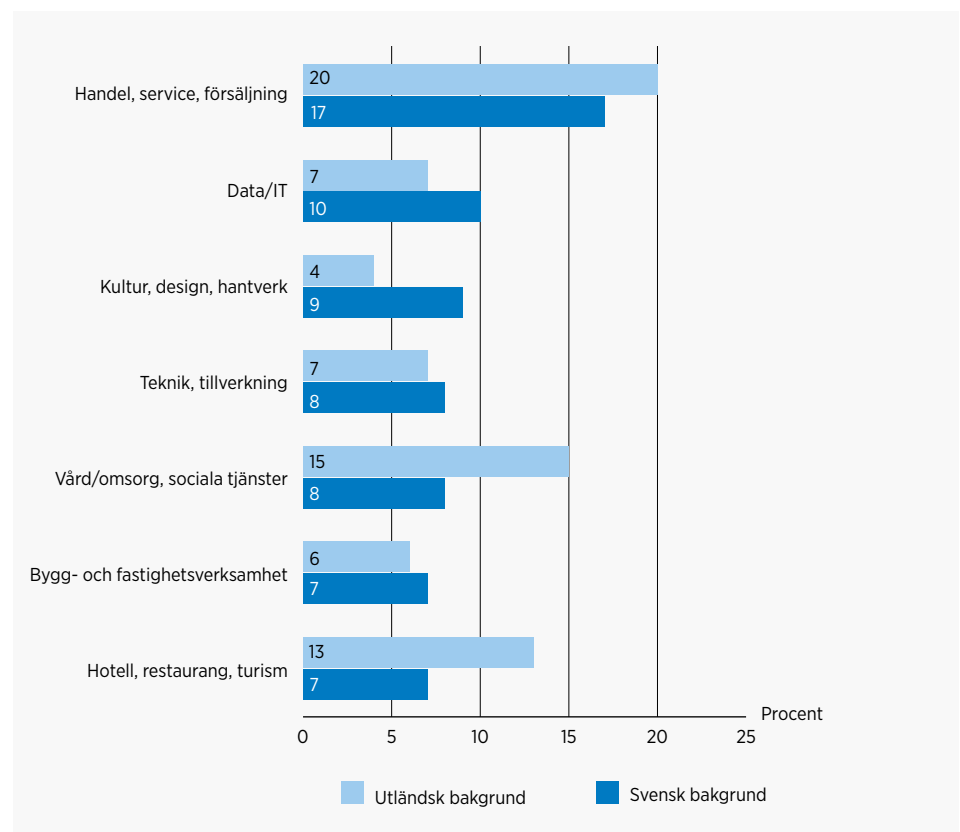

Vanligare att personer med utländsk bakgrund vill starta företag inom Vård och omsorg samt inom Hotell och restaurang

FIGUR 4.10

Inom vilken bransch skulle du helst vilja starta företag? Räknat som andel av de som kan tänka sig att starta företag, uppdelat på bakgrund.

Anmärkning: Endast de populäraste branscherna redovisas i diagrammet.

Bland personer med utländsk bakgrund är det vanligare att man vill starta företag inom *Vård och omsorg* samt inom *Hotell, restaurang och turism*. Medan *Data/IT* och *Kultur, design och hantverk* är mer populärt bland personer med svensk bakgrund.

Sammanfattning

I det här kapitlet redovisas hur de som kan tänka sig att starta företag rent hypotetiskt skulle driva detta om de startade ett.

Några resultat som vi vill lyfta fram är att:

- 60 procent vill starta företag tillsammans med andra. Det gäller särskilt unga.
- 67 procent kan tänka sig att starta företag som bisyssla. Särskilt vanligt är det att män och äldre kan tänka sig detta.
- 78 procent kan tänka sig att driva företag med anställda. Det är en markant ökning jämfört med år 2012. Vanligast är att unga och personer med utländsk bakgrund kan tänka sig detta.
- Handel och IT är de populäraste branscherna att starta företag inom. Skillnaderna mellan kvinnor och män är dock stora. Jämfört med år 2012 är det klart färre som vill starta företag inom tillverkning och byggsektorn.

54%

tycker att de känner till eller ungefär
känner till vad som krävs för att starta
och driva företag.

Kapitel 5:

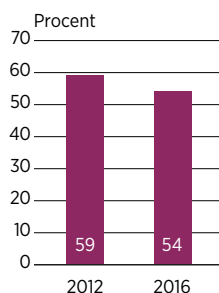
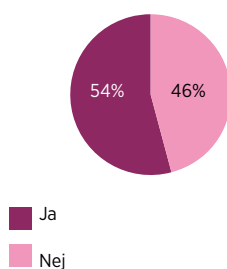
Kunskap om företagande

I detta kapitel går vi igenom vilka kunskaper personer i åldern 18-70 år har om att starta företag. Det visar sig att det finns ett klart samband mellan kunskap om företagande och om man kan tänka sig att bli företagare.

Hur stor är kunskapen om företagande?

FIGUR 5.1

Andel som tycker att de känner till eller ungefär känner till vad som krävs för att starta och driva företag.

I detta avsnitt undersöker vi hur vanligt det är att man känner till vad som krävs för att starta och driva företag. Vi tittar även på i vilken mån studenter vid högskola och universitet får utbildning i entreprenörskap och egenföretagande.

Drygt hälften känner till vad som krävs för att starta och driva företag

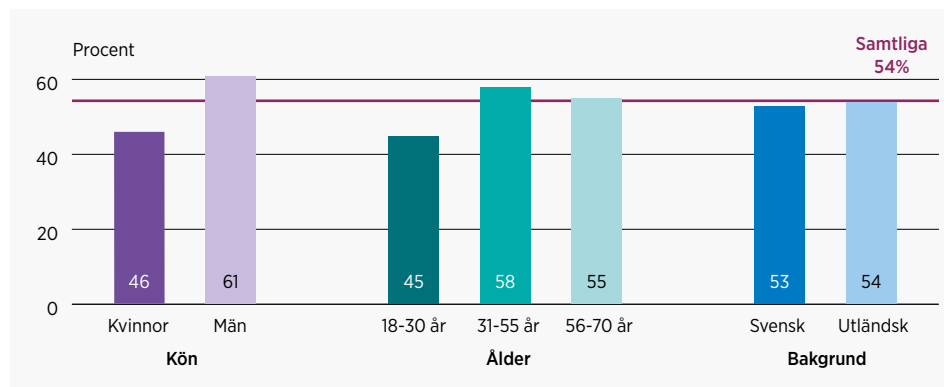
Drygt hälften av befolkningen i åldern 18-70 år känner till vad som krävs för att starta och driva företag. Denna andel har minskat något sedan år 2012.

Det är generellt fler bland de som kan tänka sig att bli företagare som känner till vad som krävs för att starta företag, jämfört med de som inte kan tänka sig att bli företagare.

FIGUR 5.2

Andel som tycker att de känner till eller ungefär känner till vad som krävs för att starta och driva företag, uppdelat på kön, ålder och bakgrund.

Vanligare att män och medelålders känner till vad som krävs för att starta företag

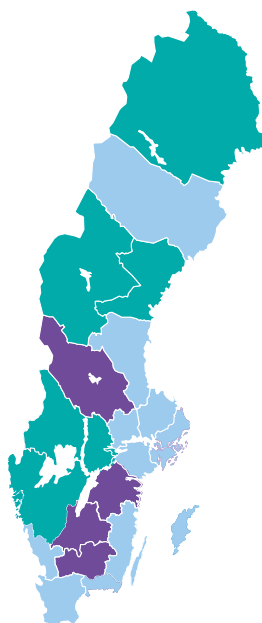
Det är betydligt fler män än kvinnor som känner vad som krävs för att starta och driva företag. Vidare är det fler medelålders och äldre än unga som tycker att de känner till detta. Däremot är skillnaderna små mellan personer med svensk och utländsk bakgrund i detta avseende.

Stora regionala skillnader när det gäller högskolans utbildning i entreprenörskap och egenföretagande

Län	Andel
Kronoberg	31%
Dalarna	27%
Jönköping	26%
Östergötland	25%
Södermanland	24%
Kalmar	24%
Blekinge	24%
Gävleborg	23%
Stockholm	21%
Halland	21%
Gotland	20%
Västerbotten	19%
Uppsala	18%
Skåne	18%
Västmanland	18%
Västra Götaland	17%
Örebro	17%
Jämtland	17%
Norrbottn	17%
Värmland	15%
Västernorrland	12%
Samtliga	20%

FIGUR 5.3

Andel av de som studerar vid universitet och högskola vars utbildning innehållit inslag av entreprenörskap och/eller egenföretagande, uppdelat på län.

En viktig aspekt om man vill öka kunskaperna om företagande är att detta tema blir en del av utbildningen på universitet och högskolor. Mot denna bakgrund är det anmärkningsvärt att bara var femte student uppger att deras utbildning innehållit någon form av undervisning om entreprenörskap om egenföretagande. Skillnaderna mellan olika län är mycket stora.¹ I Kronoberg har var tredje student fått denna typ av undervisning jämfört med bara var tionde i Västernorrland. En förklaring till detta kan vara att Linnéuniversitet har en tydlig profil mot forskning och utbildning i företagande och entreprenörskap.

¹ Detta resultat ligger i linje med kritiken från GEM:s expertpanel mot kvaliteten på utbildningarna i entreprenörskap på svenska högskolor och universitet. Se GEM & Entreprenörskapsforum (2016) *Entreprenörskap i Sverige - Nationell rapport 2016*.

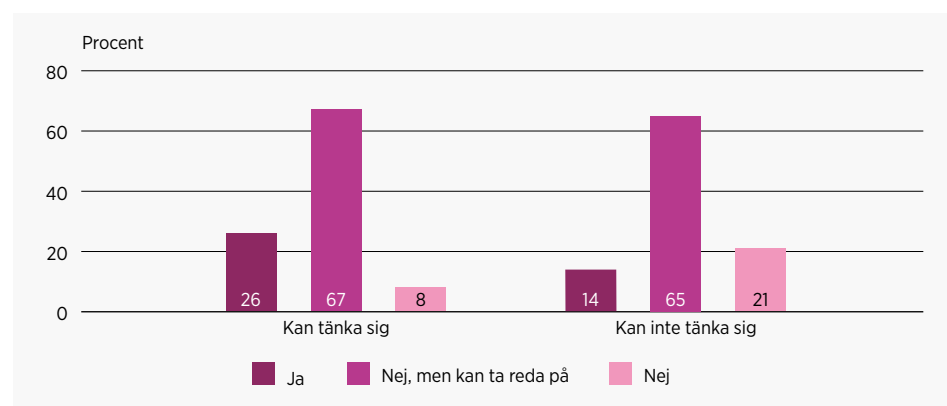
Vart kan man vända sig för att få information om företagande?

I detta avsnitt tittar vi närmare på om man vet vart man kan vända sig för att få information om företagande samt i vilken utsträckning man känner till webbplatsen *Verksamst.se*

De som kan tänka sig att starta företag vet i större utsträckning vart man kan vända sig för att få information om företagande

FIGUR 5.4

Andel som vet vart man kan vända sig för att få information om att starta företag, uppdelat på personer som kan tänka sig att starta företag respektive inte kan tänka sig detta.

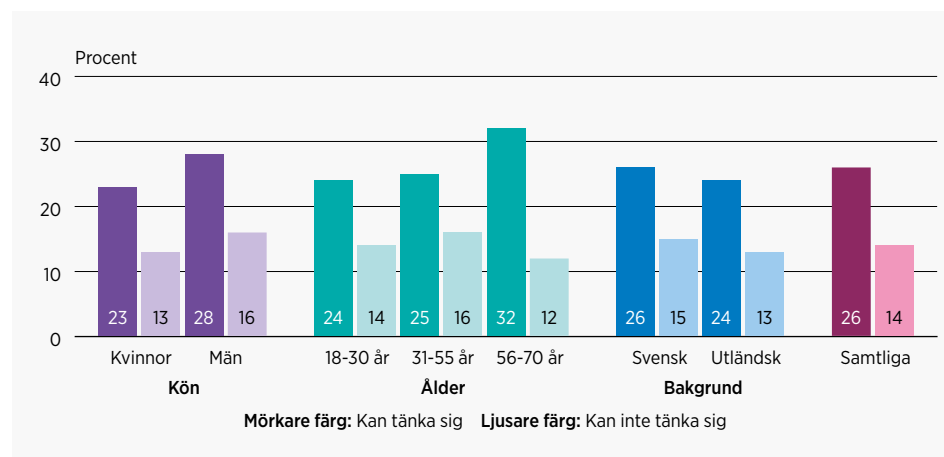
Personer som kan tänka sig att bli företagare vet i större utsträckning än de som inte kan tänka sig detta, vart de kan vända sig för att få information om hur man startar företag. De som redan är företagare är dock de som har allra störst kunskap i detta avseende, vilket är ganska logiskt.

Det är bara ungefär var tionde person av de som kan tänka sig att starta företag, som inte vet var de kan få tag på information om detta. Detta gäller oberoende av kön, ålder och bakgrund. Bristande kunskap om vart man kan vända sig för att få information om nyföretagande förefaller alltså inte vara något stort problem.

Äldre personer och män har bäst kunskap om vart man kan vända sig för att får information om företagande

FIGUR 5.5

Andel som vet vart man kan vända sig för att få information om att starta företag, uppdelat på kön, ålder och bakgrund samt personer som kan tänka sig att starta företag respektive inte kan tänka sig detta.

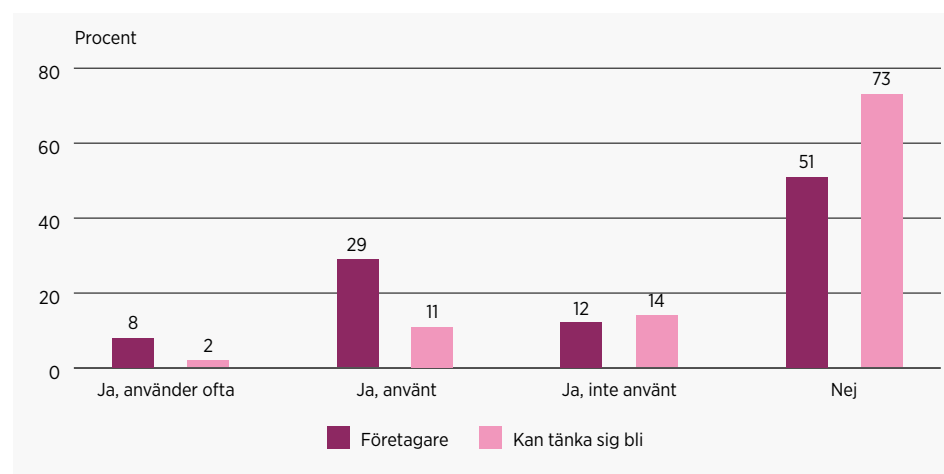
De som kan tänka sig att starta företag är mer välinformerade om vart man kan vända sig för att få information om hur man startar företag, jämfört med de som inte kan tänka sig detta.

När det gäller personer som kan tänka sig att starta företag är äldre personer (56-70 år) och män de som i störst utsträckning vet vart de kan vända sig för att få sådan information. När det gäller de som inte kan tänka sig att starta företag är skillnaderna små i detta avseende mellan personer med olika kön, ålder och bakgrund.

Vanligare att företagare känner till och använder Verksam.se

FIGUR 5.6

Andel som känner till Verksam.se uppdelat på personer som kan tänka sig att bli företagare och personer som är företagare.

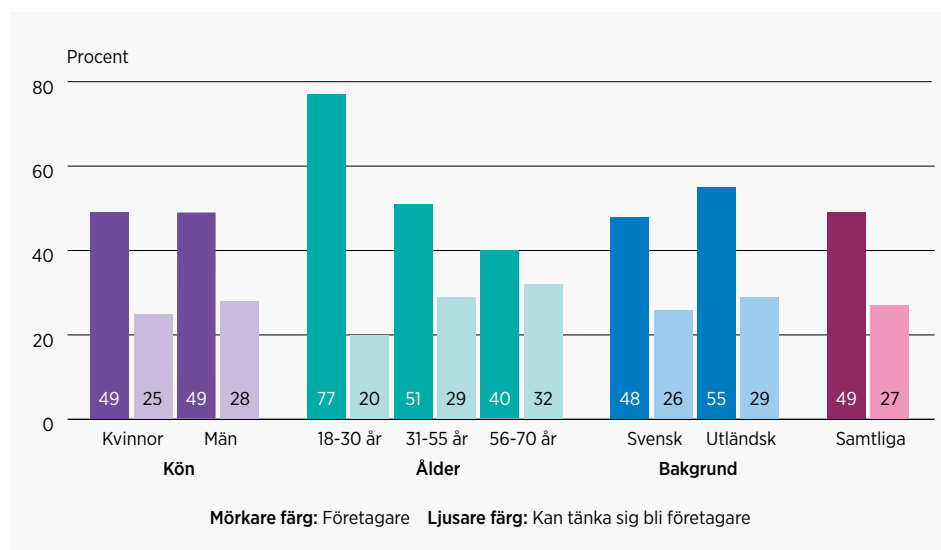

Verksam.se är Bolagsverkets, Skatteverkets och Tillväxtverkets gemensamma webbplats med information och e-tjänster för företagare. Tjänsten vänder sig främst till företagare och blivande företagare. Nästan hälften av de som är företagare känner till Verksam.se, jämfört med drygt var fjärde person som kan tänka sig att bli företagare.

Unga företagare har betydligt bättre kännedom om Verksamst.se

FIGUR 5.7

Andel som känner till Verksamst.se uppdelat på kön, ålder och bakgrund samt personer som kan tänka sig att bli företagare och personer som är företagare.

Med ett undantag visar det sig att kännedomen om *Verksamst.se* är ungefär lika stor oberoende av kön, ålder och bakgrund. Unga företagare (18-30 år) har dock en väsentligt större kännedom om denna webbplats. Detta kan bero på att vanan att använda Internet är större i denna grupp.

Sammanfattning

I det här kapitlet har vi gått igenom hur kunskapen om företagande ser ut i olika grupper.

Några resultat som vi vill lyfta fram är att:

- Andelen som vet vad som krävs för att bli företagare är större bland dem som kan tänka sig att bli företagare.
- Bara var femte student har fått någon form av utbildning i entreprenörskap och egenföretagande. Dessutom är de regionala skillnaderna stora.
- Nästan alla som kan tänka sig att starta företag vet vart man kan vända sig för att få information om detta, eller kan ta reda på det.
- Nästan hälften av de som redan är företagare känner till *Verksamst.se*, jämfört med drygt var fjärde person som kan tänka sig att bli företagare.
- Unga företagare har betydligt bättre kännedom om *Verksamst.se*.

**Otrygghet största
hindret för att vilja
bli företagare**

Kapitel 6:

Vad kan samhället göra?

Baserat på resultaten i undersökningen drar vi i detta kapitel slutsatser om hur samhället kan göra det lättare att starta och driva företag. Utifrån dessa slutsatser ger vi ett antal förslag om hur förutsättningarna för att starta och driva företag kan förbättras.

Hur ser attityderna till företagande ut?

Nästan halva Sveriges befolkning i arbetsför ålder kan tänka sig bli företagare. Långsiktigt ser vi en sjunkande tendens när det gäller andelen som kan tänka sig att bli företagare. Skillnaden jämfört med år 2012 är dock marginell.

Av de som kan tänka sig att bli företagare vill en tredjedel helst vara företagare, och ytterligare en tredjedel helst vara kombinatörer. Räknar vi detta som andel av hela befolkningen i åldern 18-70 år, visar det sig att 31 procent helst vill vara företagare i någon form, antingen som huvudsaklig sysselsättning eller som kombinatör. Denna andel är svår att jämföra med tidigare undersökningar eftersom *kombinatör* inte fanns med som alternativ då. Men man kan ändå dra slutsatsen att andelen som helst vill vara företagare har minskat jämfört med år 2012.¹

Hur har förutsättningarna för att vara företagare förändrats?

I undersökningen har vi ställt frågan om hur förutsättningarna för att vara företagare har förändrats de senaste åren. Detta ger en grov bild av hur villkoren för företagande har utvecklats. Sammanfattningsvis kan man säga att det är fler som anser att förutsättningarna har förbättrats än försämrats. De flesta

¹Eftersom alternativet *både anställd och företagare*, det vill säga kombinatör, saknades i tidigare undersökningar, är det svårt att jämföra denna andel över tid. Man kan dock slå fast att det rör sig om en viss minskning jämfört med år 2012, i och med att 32 procent då uppgav att de helst ville vara företagare. Däremot är det svårt att säga hur stor denna minskning är.

anser dock att förutsättningarna är oförändrade. Bryter man ner resultaten på olika grupper blir bilden dock mer komplex.

De som inte är företagare, men som kan tänka sig att bli detta, är de som är mest positiva till hur förutsättningarna för att vara företagare har utvecklats de senaste åren. I denna grupp är det betydligt fler som anser att förutsättningarna har förbättrats än som anser att de har försämrats. Bland de som redan är företagare däremot är det tvärtom, det vill säga det är fler som anser att förutsättningarna har försämrats än förbättrats. Merparten i samtliga grupper anser dock att förutsättningarna är oförändrade.

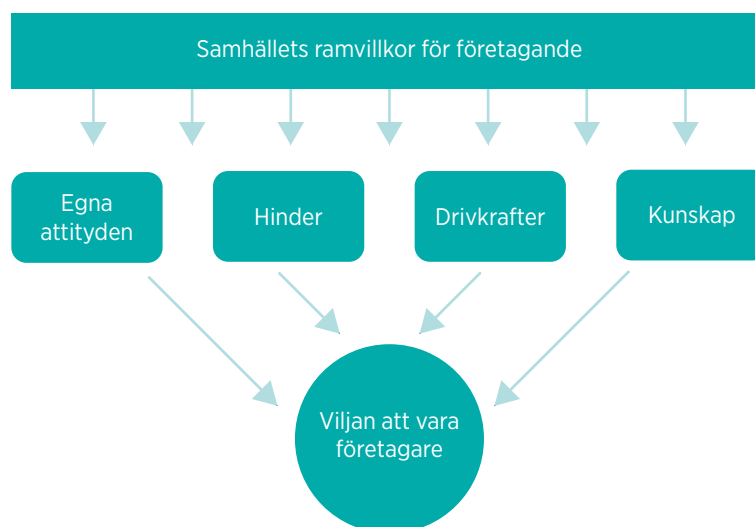
Det är anmärkningsvärt att de som har bäst kunskap om hur förutsättningarna för företagande har utvecklats, nämligen företagarna, är de som är mest kritiska till utvecklingen. Detta kan vara en indikation på att förutsättningarna för företagande i Sverige har försämrats, men att denna information ännu inte har spritt sig utanför företagarleden.

Slutsatser och förslag

För att sätta in undersökningens resultat i ett större sammanhang har vi skapat en förklaringsmodell där vi delat in de frågor som ställs i undersökningen i fem olika huvudaspekter (se figur 6.1). Dessa huvudaspekter påverkar i sin tur viljan att vara företagare. Förklaringsmodellen är viktig för att bättre förstå attityden till företagande och viljan att vara företagare. De frågor som ligger bakom varje aspekt påverkar viljan att vara företagare. Dessa aspekter har samtidigt olika inriktning där främjandesystemet kan vara ett stöd inom en del av dessa. Det kan givetvis tänkas finnas fler viktiga områden, men dessa fem kan vi utifrån undersökningen framhålla som betydelsefulla.

FIGUR 6.1

Förklaringsmodell för olika aspekters påverkan på viljan att vara företagare.

Analysen nedan görs utifrån vad undersökningens resultat säger om de aspekter som lyfts fram i figuren. De områden som främst skulle behöva åtgärdas för att förbättra attityderna till företagande och i förlängningen få fler att ta steget att bli företagare är:

- Främjandearbetet gentemot olika målgrupper.
- Socialförsäkringssystemet och andra trygghetssystem.
- Regelförenkling.
- Utbildningen i entreprenörskap och företagande vid högskola och universitet.

Inom dessa områden ger vi följande förslag till åtgärder:

- Fortsätt och intensifiera det målgruppsanpassade arbetet, så att främjandeinsatser blir tillgängliga för alla på likvärdiga villkor, oavsett kön, ålder, bakgrund och bransch.
- Reformera trygghetssystemet för att minska den otrygghet som företagande förknippas med.
- Fortsätt arbetet med regelförenkling.
- Utveckla utbildningen i entreprenörskap och företagande i högskole- och universitetsutbildningarna.

Dessa förslag motiveras och beskrivs mer ingående nedan.

Viktigt att målgruppsanpassa främjandearbetet

Resultatet från undersökningen visar på fortsatta skillnader i kunskap och attityder till företagande när vi jämför män och kvinnor, olika åldersgrupper och personer med olika bakgrund. Även om det till exempel finns tecken på att unga kvinnor har attityder som mer påminner om unga mäns, är det ändå tydligt att attityderna till företagande är trögrörliga och att de främjandeåtgärder som hittills vidtagits har varit otillräckliga.

Detta talar för ett fortsatt behov av information om företagande och främjandeinsatser riktade till vissa grupper. Främjandeinsatser måste bli tillgängliga för alla på lika villkor, oavsett kön, ålder, bakgrund och bransch. Aktörer inom främjandesystemet behöver fortsätta att utveckla sina kunskaper om nya branscher, affärsmodeller och företagsformer.

Det kan även vara motiverat med en del mer konkreta insatser riktade mot olika grupper. Resultaten från undersökningen tyder till exempel på att svårigheten att få finansiering till företagsstart ses som ett större hinder för att bli företagare bland personer med utländsk bakgrund än personer med svensk bakgrund. Detta är även en faktor som lyfts fram som ett större tillväxthinder av personer med utländsk bakgrund i Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2014*.² Om denna problematik kan minskas skulle detta sannolikt både ha en positiv effekt på attityden till företagande samt minska tillväxthindren i befintliga företag som drivs av personer med utländsk bakgrund. Även detta

²Se till exempel Tillväxtverket (2015) *Mångfald i näringslivet - Företagens villkor och verklighet*.

fenomen är välkänt sedan tidigare, men förefaller vara svårt att åtgärda, alternativt att åtgärderna som vidtagits hittills inte har haft avsedd effekt.

Otrygghet viktigaste hindret för att vilja bli företagare

Ett tydligt generellt resultat i *Entreprenörskapsbarometern 2016* är att företagande upplevs ge mindre trygghet jämfört med att vara anställd. Detta ses som det största hindret för att bli företagare. Även ekonomisk osäkerhet anges av många som en nackdel med att vara företagare. I detta sammanhang är det viktigt att komma ihåg att risktagande är en faktor som är nära förknippad med företagande och att de negativa effekterna av detta risktagande är svåra att komma bort ifrån.³ Effekterna skulle dock kunna mildras om trygghetssystemen anpassades mer till företagarnas behov.

Undersökningens resultat tyder på att förändringar i socialförsäkringssystemet och andra trygghetssystem skulle kunna få viss effekt på människors vilja att starta företag. Enligt 2016 års GEM-undersökning är rädslan för att misslyckas en viktig orsak till att affärsmöjligheter inte omsätts i nytt företagande.⁴ Genom att förbättra trygghetssystemen för företagare skulle den del av rädslan för misslyckas som inte är kopplad till affärsrisken kunna minskas, vilket skulle kunna leda till ett ökat företagande.

Krångliga regler upplevs fortfarande som ett hinder för företagande

Var sjätte person som kan tänka sig att starta företag instämmer helt i att det är *för många och krångliga regler* att följa som företagare. Det gör detta hinder tillsammans med *svårigheten med finansiering* till det största hindret för att starta företag efter *ekonomisk osäkerhet* och *mindre trygghet*. Bland de som redan är företagare anser var fjärde person att det är *för många och krångliga regler*, vilket tyder på att detta är ett reellt problem.

Genom att göra lagar och myndighetsregler enklare att följa, förstå och överblicka kan förutsättningarna för befintliga företagare att bli bättre. Detta kan även på längre sikt bidra till att förändra den mer generella attityden till företagande. Även bemötandefrågor och möjligheten till dialog med myndighetsföreträdare spelar stor roll.

Ett annat resultat från undersökningen som har viss koppling till regel frågor är att två tredjedelar av de som skulle kunna tänka sig att starta företag kan tänka sig att göra detta vid sidan av sin nuvarande sysselsättning. Resultaten visar också att var tredje person av de som kan tänka sig att bli företagare helst vill vara kombinatör. Ökade möjligheter att driva företag som bisyssla eller att gå ner i arbetstid som anställd skulle alltså kunna leda till ett ökat företagande. Frågan är dock om de nuvarande regelverken är anpassade till detta. Idag är det till exempel relativt svårt att få tjänstledigt för att prova på att starta företag eller att gå ned i arbetstid i sin anställning för att jobba mer med det egna företaget.

³Här syftar vi i första hand på affärsrisken.

⁴GEM & Entreprenörskapsforum (2016) *Entreprenörskap i Sverige – Nationell rapport 2016*.

Förbättra utbildningen i entreprenörskap och företagande i högskoleutbildningarna

En viktig aspekt om man vill öka kunskapen om företagande är att detta tema blir en integrerad del av utbildningen på universitet och högskolor. Frågan blir extra viktig eftersom andelen i Sverige som går på högskola/universitet är hög jämfört med andra länder. Mot denna bakgrund är det anmärkningsvärt att bara var femte student uppger att deras utbildning innehållit någon form av undervisning i entreprenörskap och egenföretagande.⁵ Skillnaderna mellan olika län är här mycket stora. Därför anser Tillväxtverket att man bör göra denna typ av undervisning obligatorisk på alla högskole- och universitetsutbildningar.

⁵Detta ligger i linje med de svenska experterna i GEM som är missnöjda med utbildningen i entreprenörskap på högskolor och universitet. Se GEM & Entreprenörskapsforum (2016) *Entreprenörskap i Sverige - Nationell rapport 2016*.

Referenser

GEM & Entreprenörskapsforum (2016) *Entreprenörskap i Sverige – Nationell rapport 2016*.

Tillväxtanalys (2014) *Nyföretagandet i Sverige 2012, 2014:1*.

Tillväxtverket (2013) *Entreprenörskapsbarometern 2012 – Attityder till företagande i Sverige*, Info 0499.

Tillväxtverket (2015) *Mångfald i näringslivet - Företagens villkor och verklighet 2014*, Info 0594.

1. Är du man eller kvinna?

- Man
 Kvinna

2. Vilket år är du född?

År:

3. Vilken är din huvudsakliga sysselsättning?

Om föräldraledig eller kortare sjukskrivning ange "ordinarie" sysselsättning.

- Anställd i ett privat företag med färre än 50 anställda
 Anställd i privat företag med 50 eller fler anställda
 Anställd i offentlig sektor (stat, landsting, kommun)
 Egen företagare → *Gå till fråga 26*
 Studerande – gymnasial utbildning
 Studerande – eftergymnasial utbildning
 Arbetsökande eller i arbetsmarknadspolitisk åtgärd
 Långtidssjukskriven (mer än 3 månader)
 Pensionär
 Annat

Gå till fråga 5

4. Vilken bransch arbetar du huvudsakligen inom just nu?

- Bygg- och fastighetsverksamhet
 Data/IT
 Djur och naturbruk, miljövard och miljöskydd
 Ekonomi, administration och marknadsföring
 Handel, service och försäljning
 Hotell, restaurang och turism
 Journalistik, information och media
 Juridik, samhälle, politik och psykologi
 Kultur, design och hantverk
 Teknik och tillverkning
 Transporttjänster och säkerhet
 Undervisning, pedagogik och språk
 Vård och omsorg, sociala tjänster
 Annan verksamhet

5. Skulle du kunna tänka dig att bli företagare?

- Ja
 Nej → *Gå till fråga 21*

6. Skulle du helst vilja starta företag ensam eller tillsammans med någon eller några andra?

- Ensam
 Tillsammans med annan/andra

7. Skulle du kunna tänka dig starta ett företag vid sidan om din nuvarande sysselsättning?

- Ja
 Nej

8. Kan du tänka dig att driva ett företag med anställda?

- Ja
 Nej

9. Inom vilken bransch skulle du helst starta ett företag?

- Bygg- och fastighetsverksamhet
 Data/IT
 Djur och naturbruk, miljövard och miljöskydd
 Ekonomi, administration och marknadsföring
 Handel, service och försäljning
 Hotell, restaurang och turism
 Journalistik, information och media
 Juridik, samhälle, politik och psykologi
 Kultur, design och hantverk
 Teknik och tillverkning
 Transporttjänster och säkerhet
 Undervisning, pedagogik och språk
 Vård och omsorg, sociala tjänster
 Annan verksamhet

10. Vad skulle du helst vilja vara i ditt yrkesliv?

- Egen företagare —————> *Gå till fråga 12*
 Anställd i ett privat företag med färre än 50 anställda
 Anställd i ett privat företag med 50 eller fler anställda
 Anställd i offentlig sektor (stat, landsting, kommun)
 Både anställd och företagare —————> *Gå till fråga 12*
 Sysselsättning är inget alternativ (ex. pensionär, sjukpensionär) —————> *Gå till fråga 17*

11. Varför föredrar du att vara anställd framför företagare?

Ange i vilken utsträckning du instämmer eller inte instämmer. Markera ett alternativ för varje påstående.

	Instämmer inte alls			Instämmer helt	
	1	2	3	4	5
a) Saknar en tillräckligt bra affärsidé	☐	☐	☐	☐	☐
b) Eget företagande tar för mycket tid och engagemang	☐	☐	☐	☐	☐
c) Svårare att kombinera företagande med privatliv	☐	☐	☐	☐	☐
d) Eget företagande är för osäkert ekonomiskt	☐	☐	☐	☐	☐
e) Eget företagande är för ensamt	☐	☐	☐	☐	☐
f) För många och krångliga regler att följa som företagare	☐	☐	☐	☐	☐
g) Eget företagande innebär mindre trygghet jämfört med anställning	☐	☐	☐	☐	☐
h) Svårt att få finansiering till företagsstart	☐	☐	☐	☐	☐
i) Vet inte hur man går till väga för att driva företag	☐	☐	☐	☐	☐
j) Saknar intresse för att driva eget företag	☐	☐	☐	☐	☐

12. Tror du att du kommer bli företagare de närmaste åren?

- Är redan företagare
 Ja, inom ett år
 Ja, inom fem år
 Ja, inom tio år
 Nej

} Gå till fråga 14

13. Varför tror du inte att du kommer att bli företagare de närmaste åren?

Ange i vilken utsträckning du instämmer eller inte instämmer. Markera ett alternativ för varje påstående.

	Instämmer inte alls			Instämmer helt	
	1	2	3	4	5
a) Saknar en tillräckligt bra affärsidé	☐	☐	☐	☐	☐
b) Eget företagande tar för mycket tid och engagemang	☐	☐	☐	☐	☐
c) Svårare att kombinera företagande med privatliv	☐	☐	☐	☐	☐
d) Eget företagande är för osäkert ekonomiskt	☐	☐	☐	☐	☐
e) Eget företagande är för ensamt	☐	☐	☐	☐	☐
f) För många och krångliga regler att följa som företagare	☐	☐	☐	☐	☐
g) Eget företagande innebär mindre trygghet jämfört med anställning	☐	☐	☐	☐	☐
h) Svårt att få finansiering till företagsstart	☐	☐	☐	☐	☐
i) Vet inte hur man går till väga för att driva företag	☐	☐	☐	☐	☐

→ Gå till fråga 15

14. Vad är din egen upplevelse om hinder för att starta och driva företag?

Ange i vilken utsträckning du instämmer eller inte instämmer. Markera ett alternativ för varje påstående.

	Instämmer inte alls			Instämmer helt	
	1	2	3	4	5
a) Svårt att hitta och tro på sin affärsidé	☐	☐	☐	☐	☐
b) Eget företagande tar för mycket tid och engagemang	☐	☐	☐	☐	☐
c) Svårare att kombinera företagande med privatliv	☐	☐	☐	☐	☐
d) Eget företagande är för osäkert ekonomiskt	☐	☐	☐	☐	☐
e) Eget företagande är för ensamt	☐	☐	☐	☐	☐
f) För många och krångliga regler att följa som företagare	☐	☐	☐	☐	☐
g) Eget företagande innebär mindre trygghet jämfört med anställning	☐	☐	☐	☐	☐
h) Svårt att få finansiering till företagsstart	☐	☐	☐	☐	☐
i) Vet inte hur man går till väga för att driva företag	☐	☐	☐	☐	☐

15. Känner du till och har använt *verksamt.se*?

Verksamt.se är Bolagsverkets, Skatteverkets och Tillväxtverkets gemensamma webbplats med information och e-tjänster för företagare.

- Ja, känner till och använder ofta
- Ja, känner till och har använt
- Ja, känner till men har inte använt
- Nej, känner inte till

16. Vilka är dina två främsta drivkrafter till att starta och driva företag?

Markera endast två alternativ.

- Möjligheten att tjäna mer pengar
- I brist på attraktiva anställningar är eget företagande ett bättre alternativ
- Bättre möjligheter till personlig utveckling/förverkliga idéer
- Ger bättre utrymme för självständigt arbete
- Bättre möjligheter att kombinera arbetsliv och privatliv
- Ökad status
- Större möjlighet att bidra till ett bättre samhälle
- Annat, nämligen

17. Vad skulle få dig att bli företagare?

Markera ett eller flera alternativ.

- En bra affärsidé
- Ett bättre företagsklimat (mindre regelkrångel, lägre skatter etc.)
- En större trygghet i din privata ekonomi
- Ett annat skede av livet då du har bättre förutsättningar (exempelvis mer tid eller större lust)
- Om jag blev arbetslös

18. Tycker du att du känner till vad som krävs för att starta och driva företag?

- Ja
 Ja, ungefär
 Nej

19. Vet du vart du kan vända dig för att få information om att starta företag?

- Ja, jag skulle vända mig till...

- Nej, men jag skulle kunna ta reda på det med hjälp av internet eller på annat sätt
 Nej

20. Hur tycker du att förutsättningarna för att vara företagare har förändrats under de senaste åren?

- Förbättrats
 Oförändrat
 Försämrats

Om du just nu studerar på universitet eller högskola vill vi gärna att du besvarar fråga 33 i slutet av blanketten. Där finns även utrymme att lämna egna synpunkter och kommentarer. Om du inte studerar på universitet eller högskola behöver du inte besvara fler frågor. Tack för din medverkan!

Frågor till de som inte kan tänka sig att bli egna företagare

21. Varför kan du inte tänka dig att bli företagare?

Ange i vilken utsträckning du instämmer eller inte instämmer. Markera ett alternativ för varje påstående.

	Instämmer inte alls				Instämmer helt
	1	2	3	4	5
a) Saknar affärsidé	☐	☐	☐	☐	☐
b) Eget företagande tar för mycket tid och engagemang	☐	☐	☐	☐	☐
c) Svårare att kombinera företagande med privatliv	☐	☐	☐	☐	☐
d) Eget företagande är för osäkert ekonomiskt	☐	☐	☐	☐	☐
e) Eget företagande är för ensamt	☐	☐	☐	☐	☐
f) Det är många och krångliga regler att följa som företagare	☐	☐	☐	☐	☐
g) Eget företagande innebär mindre trygghet jämfört med anställning	☐	☐	☐	☐	☐
h) Det är svårt att få finansiering till företagsstart	☐	☐	☐	☐	☐
i) Vet inte hur man går till väga för att driva företag	☐	☐	☐	☐	☐
j) Saknar intresse för att driva eget företag	☐	☐	☐	☐	☐

22. Vad skulle få dig att bli företagare?*Markera ett eller flera alternativ.*

- En bra affärsidé
- Ett bättre företagsklimat (mindre regelkrångel, lägre skatter etc.)
- En större trygghet i din privata ekonomi
- Ett annat skede av livet då du har bättre förutsättningar (exempelvis mer tid eller större lust)
- Om jag blev arbetslös
- Kan inte tänka mig att bli egen företagare

23. Tycker du att du känner till vad som krävs för att starta och driva företag?

- Ja
- Ja, ungefär
- Nej

24. Vet du vart du kan vända dig för att få information om att starta företag?

- Ja, jag skulle vända mig till...

- Nej, men jag skulle kunna ta reda på det med hjälp av internet eller på annat sätt
- Nej

25. Hur tycker du att förutsättningarna för att vara företagare har förändrats under de senaste åren?

- Förbättrats
- Oförändrat
- Försämrats

Om du just nu studerar på universitet eller högskola vill vi gärna att du besvarar fråga 33 i slutet av blanketten. Där finns även utrymme att lämna egna synpunkter och kommentarer. Om du inte studerar på universitet eller högskola behöver du inte besvara fler frågor. Tack för din medverkan!

Frågor till egna företagare**26. Vad skulle du helst vilja vara i ditt yrkesliv?**

- Egen företagare
- Anställd i ett privat företag med färre än 50 anställda
- Anställd i ett privat företag med 50 eller fler anställda
- Anställd i offentlig sektor (stat, landsting, kommun)
- Både anställd och företagare

27. Vad är din egen upplevelse om hinder för att starta och driva företag?

Ange i vilken utsträckning du instämmer eller inte instämmer. Markera ett alternativ för varje påstående.

	Instämmer inte alls			Instämmer helt	
	1	2	3	4	5
a) Svårt att hitta och tro på sin affärsidé	☐	☐	☐	☐	☐
b) Eget företagande tar för mycket tid och engagemang	☐	☐	☐	☐	☐
c) Svårare att kombinera företagande med privatliv	☐	☐	☐	☐	☐
d) Eget företagande är för osäkert ekonomiskt	☐	☐	☐	☐	☐
e) Eget företagande är för ensamt	☐	☐	☐	☐	☐
f) För många och krångliga regler att följa som företagare	☐	☐	☐	☐	☐
g) Eget företagande innebär mindre trygghet jämfört med anställning	☐	☐	☐	☐	☐
h) Svårt att få finansiering till företagsstart	☐	☐	☐	☐	☐
i) Vet inte hur man går till väga för att driva företag	☐	☐	☐	☐	☐

28. Känner du till och har använt *verksamt.se*?

Verksamt.se är Bolagsverkets, Skatteverkets och Tillväxtverkets gemensamma webbplats med information och e-tjänster för företagare.

- Ja, känner till och använder ofta
 Ja, känner till och har använt
 Ja, känner till men har inte använt
 Nej, känner inte till

29. Vilka är dina två främsta drivkrafter till att starta och driva företag?

Markera endast två alternativ.

- Möjligheten att tjäna mer pengar
 Det är bättre än att vara anställd
 Bättre möjligheter till personlig utveckling/förverkliga idéer
 Ger bättre utrymme för självständigt arbete
 Bättre möjligheter att kombinera arbetsliv och privatliv
 Ökad status
 Större möjlighet att bidra till ett bättre samhälle
 Annat, nämligen

30. Vet du vart du kan vända dig för att få information om att starta företag?

- Ja, jag skulle vända mig till...

- Nej, men jag skulle kunna ta reda på det med hjälp av internet eller på annat sätt
 Nej

31. Hur tycker du att förutsättningarna för att vara företagare har förändrats under de senaste åren?

- Förbättrats
 Oförändrat
 Försämrats

32. Vilken bransch arbetar du huvudsakligen inom just nu?

- Bygg- och fastighetsverksamhet
 Data/IT
 Djur och naturbruk, miljövard och miljöskydd
 Ekonomi, administration och marknadsföring
 Handel, service och försäljning
 Hotell, restaurang och turism
 Journalistik, information och media
 Juridik, samhälle, politik och psykologi
 Kultur, design och hantverk
 Teknik och tillverkning
 Transporttjänster och säkerhet
 Undervisning, pedagogik och språk
 Vård och omsorg, sociala tjänster
 Annan verksamhet

Frågor till dig som just nu studerar vid universitet eller högskola

33. a. Drev du ett UF-företag när du gick på gymnasiet?

- Ja
 Nej

b. Vilken inriktning har din utbildning?

- Ekonomi
 Estetisk
 Humaniora
 Juridik
 Medicin
 Naturvetenskap
 Samhällsvetenskap
 Teknik
 Utbildning och beteendevetenskap
 Vård och omsorg
 Annan inriktning

c. Har din universitets-/högskoleutbildning innehållit inslag av entreprenörskap och/eller egenföretagande på schemalagd tid?

- Ja
 Nej → Gå till fråga 33e

d. På vilket sätt har du kommit i kontakt med entreprenörskap i din utbildning?

- Min utbildning har ett tydligt fokus på detta
- Som enstaka inslag i den ordinarie utbildningen
- Som enstaka kurser/inslag vid sidan av den ordinarie utbildningen

e. Har du under studietiden tagit del av någon/några av följande aktiviteter?

Markera ett eller flera alternativ.

- Individuell vägledning kring affärs-/projektidé
- Föreläsningar/kurser om hur du startar eget företag
- Föreläsningar/kurser inom företagsadministration (bokföring, juridik, etc.)
- Föreläsningar/kurser inom försäljning och marknadsföring
- Föreläsningar/kurser inom ledarskap och personlig utveckling
- Inspirationsföreläsningar med entreprenörer och företagare
- Entreprenörskapsdagar/mässor
- Idétävlingar
- Annat

Övriga synpunkter

34. Har du något ytterligare som du vill framföra är du välkommen att skriva det här. Det du skriver kommer då lämnas till Tillväxtverket tillsammans med dina svar.

Tack för att du svarade på enkäten!

Tillväxtverket

Swedish Agency for Economic
and Regional Growth

Tel 08-681 91 00
tillvaxtverket.se

Entreprenörskaps- barometern 2016